

▲ KÜRD

xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır
Heydər Əliyev

DİPLOMAT

№ 23 (583) 17 - 23 İyun, Hezîran sal. il 2024
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û siyasî

Qiyməti: 40 qəpik
Hêjaye:

Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslamı çox ağır dardan!

Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
Yüz illər sındırmış göy məşidləri.

Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kürdün dərgahına daim baş əvər.

Səbāhəddin Eləglu

Səh. 2

“Euronews” televiziyasında Prezident
İlham Əliyevin müsahibəsi yayımlanıb

Səh. 2

Nêçîrvan Barzanî Cejna Qurbanê
li xelkê Kurdistanê pîroz kir

Səh. 2

Serok Barzanî Cejna
Qurbanê pîroz kir

Səh. 2

Mesrûr Barzanî: Hêvîdar im cejn bibe sedema xweşi,
xweşguzerani, şadi û baştîrbûna rewşa darayî

Səh. 4

YARIMÇIQ QALMIŞ FITRİ İSTEDADA
MALİK ÖMÜR, TƏFƏKKÜR VƏ İDEYALAR

Səh. 11

Salih Mislîm: Hilbijartinên şaredariyan
dê di dema xwe de werin kirin

Səh. 13

Leyla Zana: Dil û kezebên me şewitîn

Kürt tarihi, coğrafyası, dili ve kültürü

Səh. 3

Parlamenterekî PDK: Dixwazin bi zorê Êzidiyan
vegerînin navçeyên ku ewlehiya wan metirsîdarin

Səh. 13

AZƏRBAYCAN TARİXİNDƏN SƏHİFƏLƏR
QAFQAZDA ŞƏDDADİ KÜRD DÖVLƏTİ

Səh. 6

Gavek berbi Zimanê Kurdî

Səh. 7

Qurban bayramı haqqında nələr bilirik

Səh. 8

ŞƏRƏF XAN BİDLİSİNİN «ŞƏRƏFNAMƏ»
ƏSƏRİ KÜRD XALQININ TARİXİ MƏNBƏYİ KİMİ

Səh. 9

Səh. 5

Əbdülrəhman Qasımlını kim öldürdü

Səh. 12

Femandarekî Pêşmerge li Zanîngeha
Leşkerî ya Amerikayê master xwend

Səh. 16

İlham Ehmedê sedama bipaşxistina
hilbijartinan eşkere kir: Daxwazeke milî bû

Səh. 12

Pêşewa Hewramanî: Mikumeta Herêma Kurdistanê
her tişteki pêdivî bo vegevandina termên koçberên İtalyayê dike

“Euronews” televiziyasında Prezident İlham Əliyevin müsahibəsi yayımlanıb

İyunun 21-də “Euronews” televiziyasında Bakı Ekspo Mərkəzində Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində keçirilən 29-cu Beynəlxalq Xəzər Neft və Qaz - “Caspian Oil&Gas” və 12-ci Xəzər Beynəlxalq Energetika və Yaşıl Enerji - “Caspian Power” sərgilərindən reportaj yayımlanıb.

Həmin reportajda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin “Euronews”-a müsahibəsi də yer alıb.

İndi həmin müsahibənin tam variantını təqdim edirik.

Müxbir: Cənab Prezident, hər zaman Sizi burada görmək olduqca xoşdur. Bu gün Siz “Masdar” və Zati-aliləri Sultan Əhməd Əl-Cabir ilə çox mühüm xəbər verdiniz. Xahiş edirik, planlarınız barədə daha çox məlumat verərdiniz.

Prezident İlham Əliyev: Bəli, həqiqətən əla tədbirdir və o, əslində, bizim yaşıl gündəliyimizi nümayiş etdirir və eləcə də göstərir ki, Azərbaycan nəinki ənənəvi enerji mənbələrinə, o cümlədən bərpaulunan enerjiyə sərmayə yatırınlar üçün cəlbedicidir. “Masdar” bizim bərpaulunan enerji sahəsində strateji tərəfdaşımızdır. Ötən ilin oktyabrında biz 230 meqavatlıq ilk Günəş enerjisi stansiyasının açılışını etdik. Bu gün isə ümumi gücü 1 qıqavat olan üç Günəş və külək enerjisi stansiyalarının təməlqoyma mərasimini keçirdik. Bu, yalnız başlanğıcdır, çünki biz orta perspektivdə 10 qıqavata və 2030-cu ilədək 5 qıqavata qədər gücü əhatə edən bütün müqavilələri və anlaşma memorandumlarını icra etməyi planlaşdırırıq. Hədəfimiz belədir. Potensial var. Siz Günəşi, istəyimizi və o cümlədən küləyi görə bilərsiniz. Yaxşı sərmayə mühiti var. Bu, həqiqətən göstərir ki, ölkə ənənəvi enerjiden əldə etdiyi gəlirləri hazırda bərpaulunan enerjiyə yönəldir. COP29-a ev sahibliyi edəcək ölkə kimi yaşıl enerjiyə keçid prosesində öndə gedənlərdən olmaq bizim üzərimizə düşən öhdəlikdir.

Müxbir: Ənənəvi enerji sektorunun olması ilə yanaşı, yeni yaşıl bərpaulunan enerjiyə keçidə gəldikdə, çətinliklər hansılardır?

Prezident İlham Əliyev: Bilirsiniz, əslində, hər yeni iş qeyri-müəyyənliklərlə dolu olur. Lakin bizim böyük tərəfdaşlarımız var. Artıq qeyd etdim, “Masdar” strateji tərəfdaşdır. Həmçinin “ACWA Power” var. Daha sonra, BP sərmayədarlarımız sırasında və bizimlə işləməyi planlaşdıran digər ölkələrin bir çox şirkətləri var. Bir sözlə, biz neft və qaz sahəsində hər şeyi başdan-ayağa bilirik. Burada isə biz təzə başlayırıq. Çətinliklərə gəldikdə, bu, milli enerji şəbəkəsi ilə bağlıdır, çünki biz onu gücləndirməliyik ki,

sərmayədarların verdiyi mümkün qədər çox enerjini qəbul edə bilsin. Digər çətinlik ötürülmə xətləri ilə bağlıdır, çünki bu halda biz öz qonşularımızla fəal çalışmalıyıq. Azərbaycanın özünə planlaşdırdığımız qədər bərpaulunan enerji lazım deyil və bu səbəbdən hədəfimiz ixracdır. Bərpaulunan enerjiden istifadəyə olduqca düşünülmüş yanaşma tətbiq edilməlidir ki, elektrik enerjisi maksimum istehsal olunsun və təbii qaza qənaət edilsin ki, o, əsasən indi Avropaya lazım olan qaydada nəql olunsun. Yalnız daxili gündəliyimizdən asılı olan və həll edilməli bir çox məsələlər, şübhə etməm ki, tam reallaşacaq. Lakin beynəlxalq tərəfdaşlıq tələb edən məsələləri biz tərəfdaşlarımızla həll etməliyik.

Müxbir: Bakı Enerji Həftəsində 37-dən artıq ölkədən gəlmiş 300-dən çox iştirakçının olması digər şirkətlərin bu işə sadıqlığını və bu konfransın nəyə görə enerji sektorunda global liderliyi əks etdirdiyini göstərir. Elə deyilmi?

Prezident İlham Əliyev: Mən də belə düşünürəm. Tədbir artıq 30 ildir keçirilir. Birincisi, o, hələ 1994-cü ildə təşkil olunmuşdur. İkincisi, ölkələrin coğrafiyasına və şirkətlərin sayına baxsanız görürsünüz ki, iştirakçıların sayı artır. Heç də hər enerji tədbiri ABŞ Prezidentinin müraciəti şərafinə nail olmur. Bu tədbirin bütün illəri belə olub və bu, əslində, onun unikal mahiyyətini və gücünü nümayiş etdirir. Düşünürəm ki, bütün bu amillər həmin tədbiri müxtəlif məsələləri həll edən, inkişaf yolunu göstərən, çox inkişaf etmiş və inklüziv platformaya çevirir. Birincisi, Xəzər Neft və Qaz Sərgisi oldu. Sonra biz qaz hasilatına başladığımız. Tədbir artıq Xəzər Neft və Qaz Sərgisi və Konfrans adını aldı. Sonra biz bərpaulunan enerji sahəsində işə başladığımız və tədbir fərqli sektorları əhatə edən Bakı Enerji Həftəsinə çevrildi. Siz qısa müddət ərzində bir ölkədə hər istiqamətdə - neft, təbii qaz və indi isə yaşıl enerji sahələrində uğurları görə bilərsiniz.

Müxbir: Yeri gəlmişkən, Siz xüsusi Sərəncamla bu ili “Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili” elan etdiniz. Elə deyilmi?

Prezident İlham Əliyev: Bəli, ev sahibliyi edən ölkə kimi bizim əsas məqsədlərimizdən biri birliyi və həmrəyliyi yaratmaqdır. Biz COP zamanı və ondan sonra sədrliyimizin davam edəcəyi dövrdə elə müsbət mühit qurmaq istəyirik ki, ölkələr və şirkətlər bir-biri ilə istəklə işləsin və qarşılıqlı iddiaları kənara qoyunlar, planetin qorunması ilə əlaqədar əsas gündəliyə diqqət yetirsinlər.

Müxbir: Cənab Prezident, hər zaman Sizi görməkdən məmnunuq.

Prezident İlham Əliyev: Çox sağ olun.

Serok Barzanî Cejna Qurbanê pîroz kir

Serok Mesûd Barzanî bi boneya Cejna Qurbanê peyamek belav kir û pîrozbahî li malbatên serbilind ên şehîdan, Pêşmergeyên qehreman û welatîyên xweşewîst ên Kurdistanê kir.

Peyama Serok Barzanî:

“Bi boneya hatina Cejna Qurbanê ya pîroz, germtîrîn pîrozbahiyên xwe pêşkêşî misilmanên Kurdistan, Iraq û cîhanê dikim. Ez pîrozbahiyê li malbatên serbilind ên

şehîdan, Pêşmergeyên qehreman û welatîyên xweşewîst ên Kurdistanê dikim.

Di vê boneya pîroz dem daxwazê ji Xwedayê mezin dikim ku xêr, xweşî û aramiyê ji bo gelê Kurdistanê bîne û ev cejna pîroz bibe sedema bicîhbûna aşî û aramiyê navçeyê me û hemû cîhanê.

Cejna we pîroz be û bimînin di xêr û xweşiyê de

Mesûd Barzanî 15ê Hezîrana 2024”

Nêçîrvan Barzanî Cejna Qurbanê li xelkê Kurdistanê pîroz kir

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî bi boneya Cejna Qurbanê peyamek belav kir û ragihand, “Hêvîdar im ku ev cejn xêr û kameranî be û ji bo hemû aliyan aşî û aramî bi xwe ra bîne.”

Peyama Nêçîrvan Barzanî wiha ye:

“Ez Cejna Qurbanê li welatîyên ezîz yê Kurdistanê û hemû misilmanên li Iraq û

cîhanê bi germî pîroz dikim. Hêvîdar im ku ev cejn xêr û kameranî be û ji bo hemû aliyan aşî û aramî bi xwe ra bîne. Ji hemûyan ra bêhnvedaneke xweş dixwazim.

Bi vê helkeftê bila em têgeh û wateyên cejnê di gerdenazadî, lêborîn û lihevhatinê di jiyana û təkiliyên xwe yê rojane da nû bikin û di r e z g i r t i n , h e z k i r i n , xêrxwazî û ruhe

hevkarîya bi hev re da rûpelek nû vekin.

Xwedayê mezin welat û gelê me biparêze. Cejna we hemûyan pîroz be û her sal bi xêr û xweşî be.

**Nêçîrvan Barzanî
Serokê Herêma Kurdistanê
15.06.2024”**

Mesrûr Barzanî: Hêvîdar im cejn bibe sedema xweşî, xweşguzeranî, şadî û baştirbûna rewşa darayî

Peyama Serokwezîr Mesrûr Barzanî:

“Bi minasebeta hatina cejna pîroz ya Qurbanê, gerimtîrîn pîrozbayî pêşkêşî tevahiya misilmanên herêma Kurdistanê, Iraq û cîhanê bi taybetî pîrozbayiya pêşmergeyên qehreman, hêzên ewlekariya navxwe, kesûkar û malbetên serfiraz yê şehîdan û enfalkiriyan dikim û hêvî dikim rojên cejn di nava rewşeke aram û selamet de derbas bikin.

Hêvî dikim cejn bibe sedema xweşî, xweşguzeranî, şadî û baştirbûna rewşa darayî ya xelkê, zalbûna aramî û aşîyê li cîhanê û geşe kirina zêdetir ya aramî û çanda bihevve jiyana aştiyane di navbera pêkhatiyên cuda yê herêma Kurdistanê.

Cejna we pîroz be û hertim di nava asûdeyî de bijîn.

Serokê Hikûmeta Herêma Kurdistanê
Mesrûr Barzanî”

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî bi boneya Cejna Qurbanê peyamek belav kir û pîrozbahî pêşkêşî tevahiya misilmanên herêma Kurdistanê, Iraq û cîhanê kir.

Kürd tarihi, coğrafyası, dili ve kültürü

Kürt dili ve kültürü kuvvetle muhtemeldir ki – birçok arkeolog bu görüşü paylaşmaktadır – Zagros-Toros eteklerinde neolitik devrimi ilk başlatan dil ve kültür olarak zamanla tüm Hint-Avrupa kökenli dil ve kültürlerin temelini teşkil etmiştir.

Bu kadar kadim bir halk ve köklü bir kültüre sahip olan bir millet neden hala 21. yüzyılda devlet değildir sorusunu kendine sormadan edemiyor insan.

İnsanlığın Afrika'da doğduğu, dünyaya yayılma merkezinin ise Toros-Zagros kavisi olduğu söylenmektedir. Mezopotamya'ya varış yüz binler öncesine dayanıyor.

Kürt dili ve kültürü kuvvetle muhtemeldir ki – birçok arkeolog bu görüşü paylaşmaktadır – Zagros-Toros eteklerinde neolitik devrimi ilk başlatan dil ve kültür olarak zamanla tüm Hint-Avrupa kökenli dil ve kültürlerin temelini teşkil etmiştir.

Kendi oluşumunu ise MÖ önce 15.000-10.000 yıllarına götürebiliriz. 4. Buzul döneminden çıkışla MÖ 20.000-15.000 ile birlikte alanın en otokton, yerli kültürü ve olarak şekillenmesi kuvvetle muhtemeldir. Kürt etnisitesi MÖ 6000'lerde iyice ayırt edilmektedir. Uygarlığın doğuşuna yol açan Zagros-Toros sisteminin birleştiği kavisi yani "verimli hilalin merkezi" üretkenliği bu sefer uygarlık merkezi Mezopotamya dışına taşırmada gösterecektir. Ardarda gelişen Sümer, Babil ve Asur dönemlerinde uygarlık merkezi hep Dicle ve Fırat arasındadır.

Kürdistan teriminin temelinde "KUR" kelimesi yatmakta olup Sümer kökenlidir. Sümercede "KUR" Dağ demektir "Tİ" eki aidiyeti ifade eder böylelikle 'KURTI' kelimesi ortaya çıkmaktadır yani dağılırlar, dağılı halk anlamına gelmektedir. Bunun tarihini MÖ 3000 lere kadar geriye götürebiliriz.

Kürtler tarih sahnesine ilk defa Hurriler adıyla MÖ. 3000-2000 yılları arasında tarih sahnesine çıktıklarını görmekteyiz. Sümerler orman ve madenleri, Hurri boyları ise uygarlık nedeniyle binlerce yıl karşılıklı saldırıma korunma mücadelesine gitmişlerdir. Kürtlerin etnik olarak Hurrilere dayandığı tezi etimolojik, etnolojik, arkeolojik ve antropolojik verilere kanıtlanmıştır.

Özellikle de etnik olarak modern insanların otantik akrabaları arasındaki bağlantıyı kanıtlayan etimolojik alandaki veriler, Hurric ile Kürtçe arasındaki dilsel aynılığı açıklığa kavuşturmuştur. Kürtlerin etnik olarak Hurrilere dayandığı gerçeği, sadece etimolojik alanla, yani dil bilimi ile sınırlı kalmıyor. Örneğin etnografik olarak da Hurrilerin o dönemde yaşadıkları coğrafyanın sınırları içerisinde bugün Kürtler yaşamakta olup, Hurrilere ait maddi kültür olarak ta benzer özellikleri farklılaşarak da olsa hala bağrında taşımaktadır.

Yine etnolojik olarak tarihsel süreç içerisinde Hurrilerin sırasıyla nasıl Gutilere, Mitaniilere, Urartulara, Kassitlere, Medlere ve modern Kürtlere dönüşükleri ve günümüze kadar geldiklerini de dilsel, kültürel ve coğrafik olarak gözlemlemek gayet mümkündür. Peki Hurriler ne zaman tarih sahnesine çıkmışlardır?

Hurrilerin ortaya çıkışı

Proto-Kürt Hurriler, neolitik devrimin çekirdek bölgesinin, yani Verimli Hilal, yukarı Mezopotamya ve coğrafik olarak büyük oranda bu iki coğrafik alanı içine alan Kürdistan bölgesinde yaklaşık olarak M.Ö. 5-6 bin yıl-

larında ortaya çıkmışlardır. Bu tarihlerde halen neolitik kültür özlü topluluklar başlıdır. Şu ana kadar bunun aksi yönde değiştirecek, başka bir coğrafyada ve bu tarihlerden önce neolitik devrim izlerine rastlanılmamıştır.

Özellikle Tell Halaf kültür katmanı neolitik devrimi zirvesini yansıtırken, ortaya çıktığı coğrafyanın Kürdistan olması (bugünkü Şirnak'a bağlı Habur yakınlarında) bütün arkeolog ve antropologların gözünü Kürdistan üzerine çevirmiştir. O döneme ait bazı yerleşim alanlarında halen arkeolojik kazı çalışmaları devam ediyor. Bunların en zengin verili (kanıtı bol olan) olanı Tell Halaf kültür alanıdır. Tell Halaf kültürü ilk köy mimarisi, zengin ve gelişkin tekni-

araç-gereç, ilk toplumsal düzen, çanak-çömlek ve ekonomik toplumun ortaya çıktığı bir kültürel kimlikten dolayı, dünyada ilk olma unvanına sahiptir.

Kültürel yapı ve dil

Hurriler özellikle de Tell Halaf kültürünün gerçekleşmesinde belirleyici rol oynamışlardır. Ayrıca Tell Halaf kültürü, Hurrilerin yerleşik oldukları coğrafik merkezde ortaya çıkmıştır. Zaten Hurrilerin ortaya çıktığı M.Ö. 5000 yıllarında Kürdistan'ın tümünde yerleşik tek halktı. Yani Tell Halaf kültürünün gerçekleşmesi Hurriler'den bağımsız düşünülemez. Kaldı ki Hurriler yeryüzünde ilk dilsel ve kültürel olarak belirginleşen birkaç topluluktan biridir. Dolayısıyla Tell Halaf kültürünün ortaya çıktığı tarihlerde, Hurriler belirginleşmiş ve Tell Halaf kültürünün ortaya çıktığı merkezde ve çevrelerinde yerleşik bir topluluktur. Hurrilere ait belgelere M.Ö. 5000 yılında, Tell Halaf kültürünün çıkış merkezinde ve çevrelerinde rastlanırken, bu tarihlerde başka topluluğa ait belgelere daha rastlanılmamıştır. Örneğin en eski topluluklar olarak kabul edilen, Elam, Sümer ve Semitik gruplara ait belge ve bulgulara ancak M.Ö. 4000-3000'lerde rastlanabilmektedir.

Hurriler neolitik kültür özlü topluluk olup, belirginleşme tarihleri M.Ö 6000-5000 yıllarına denk geliyor. "Yapılan araştırmalarla Hurrilere ait oldukları anlaşılan ve MÖ. 5000 ile 4000 yılları arasında ait taş ve kemiklerden yapılmış aletler Gorgiyen'in kuzey batısında bir mağarada bulunurlar. Yine, Hurrilere ait Babab Derviş ve Meyana tepede bulunan çeşitli eserler MÖ.4000 yıllarına aittir. Malatya çevresinde yaşamakta olan Hurri halkının MÖ. 5000 ile 3000 yılları arasında taş devrini yaşadıkları, Aslantepede yapılan kazılar neticesi bulunan taşlarda yapılmış aletlerden anlaşılmıştır. Yine bu bölgedeki Hurri halkının MÖ. 3000 ile 2000 yılları arasında maden devrine geçtikleri bu

döneme ait yapılmış bronz eşyaların bulunmasıyla açıklık kazanmıştır. MÖ. 3000 yıllarında Hurrilere ait bulunan renkli seramiklerden MÖ. 3700 ile 3500 yılları arasında yapıldıkları anlaşılmıştır. Bulunan bu seramiklerle Tell Halaf ta bulunanlar aynı özellikleri taşımaktadır.

Temel toplumsal form olarak Aşiretçilik

Aşiretleşme sürecini yakından izlemek için Hurrilere bakmakta yarar vardır. Çünkü bu süreç en iyi Hurriler şahsında yaşanmıştır. Otokton bir halk olması bundandır. Aşiret yaşantısından önce kabile yaşantısı hakimdir. Kabile yaşantısı da; neolitik devrimle beraber insanların tarım ve hay-

geçip halklaşmaya doğru ilk adımını attıktan sonra aşiretsel yaşam tarzından, düzeninden diğer halklar gibi öyle kolay kurtulup başka toplumsal düzenlere geçiş yapmamışlardır. Bu bağlamda Kürt halkı gerçek anlamda sosyal, siyasal ve ekonomik olarak çözümlenmek isteniyorsa mutlaka aşiret olgusu anlaşılmalı ve doğru çözümlenmelidir. Halen Kürt halkının toplumsal yapılanmasında aşiretçilik siyasal, sosyal ve ekonomik gelişmelerde belirleyici rol oynamaya devam ediyor. "Aslında tarih boyunca aşiretçilik Kürtlerde iki yönde rol oynamıştır. Birincisi, Kürt toplumunun, uygarlık sahnesinden çekilişini önlemiş, günümüze taşımıştır. İkincisi, toplumun özgür gelişimi yönünde ayak bağı olmuş, birlik ve beraberliğe yol vermemiştir. Bu nedendir ki büyük Kürt ironisi aşiret olgusudur. Hep Kürtlerin neden devletleşmediği tartışıldı. Bunun çok fazla nedeni vardır. Ama Kürtlerin neden tarih sahnesinden çekilmediğinin tek nedeni örgütlenme biçimleri olan aşiretçiliktir.

Yoksa başka türlü yok olmaları, tarih sahnesinden çekilmeleri kaçınılmazdı. Eğer Kürtlere yönelik yapılan onca katliam ve asimilasyonist politikalara rağmen Kürtler halen ulusal özelliklerinden uzaklaşmış yok olmamışlarsa bunun tek geçerli sebebi alıntıda da belirtildiği gibi aşiret yapılanmasının güçlü olmasındandır. Kaldı ki aşiret bağlılığı, birliği, dayanışma ve yardımlaşması çok güçlüdür.

İdari yapı

Hurrilerin görülmesi gereken bir diğer yönü bir devlet yapılanması olmayıp, toplumsal bir öze sahip olmasıdır. "Toplumsal örgütlenmenin belirgin modeli olan kabile-aşiretçilik devletleşmeyi önceleyen bir aşama değildir. Bu tip örgütlenmelerin en yüksek modeli aşiret konfederasyonlaşmasıdır.

Bunun sebebi doğal toplum özlü olmalarındandır. Ve örgütlenme ilişkileri kan bağına dayalıdır. Siyasal bir örgütlenme modeline pek gidilmez. Konfederasyonlaşmaya gitmeleri de ancak zorunlu koşullar ortaya çıktığında tercih edilir. Örneğin aşiret özlü topluluklarına farklı merkezi uygarlık güçlerinin saldırı düzenleyerek, bu yönlü ilk emperyalist yayılcı devletlerin çevre topluluklara hakimiyeti altına almak isteyip; aşiret düzeninde yaşayan toplulukların ekonomik, sosyal ve siyasal yaşantılarına en önemlisi de özgürlükleri için tehdit olmaya başlayınca, merkezi yapılanmaya gitmek zorunda kalmışlardır. Bunun üst yönetim organizasyonu ise aşiretler arası konfederasyonlaşmadır.

Böylelikle aşiretler güç birliği yapıp erimekten, yok olmaktan kurtulmuşlardır. Konfederasyonlaşma süreci MÖ. 2500 yıllarında merkezi uygarlığın temsilcisi olan Akad hanedanlığıyla beraber başlamıştır. Bu süreç, merkezi uygarlık güçleri ile çevre toplulukları arasında çelişkilerin başladığı bir dönemdir. Ve bu aynı zamanda köleciliğin de kurumsallaşmaya başladığı tarihi süreçlerdir. Bu süreçte köleci Akad devleti proto-Kürt Hurrilerin yaşadıkları Kürdistan'a saldırılar düzenleyip, buralarda yaşayan toplulukları hâkimiyet altına almak isteyince, Hurrili aşiretler Guti adıyla M.Ö 2300 yıllarında, bir aşiretler konfederasyonu kurarak Akadlara

karşı kendilerini korumaya başlamış, yaklaşık MÖ. 2250'de de Akadları yenerek yerine yüz yıl süren bir devlet kurmuşlardır. Fakat bundan önceki süreçlerde Hurriler devletleşmeye çok fazla ihtiyaç duymamışlardı. Proto-Kürtler, MÖ. 6000'lerden MÖ. 2500 yılları arasında Kürdistan'ın tümünde komünal özlü topluluklar olarak yaşamışlardır. Komşu topluluklar tarafından kendilerine yönelik herhangi bir saldırı gerçekleşmediği gibi kendileri de başka topluluklara karşı saldırıya geçmemişlerdir.

Hurriler ve merkezi uygarlık

Ayrıca Hurrilerde, o tarihlerde devlet ve sınıfsallığa dayalı hiyerarşi gelişmediği için baskı ve zor aygıtı da pek gelişmemiştir. Eşitlikçi, özgür yaşama dayalı, komünalite tarzı esas olanıdır. Kürdistan'ın tümünde toplumsal yaşam böyle olduğu için devletleşme durumu yaşanmamıştır. Daha doğrusu bunun oluşabilme koşulları yok. Buna rağmen Hurriler ekonomik, sosyal ve siyasal olarak kendilerine yeten bir konumdaydılar. Örneğin tarım ve hayvancılık toplumun geçim kaynağıydı. Kürdistan'da neden devletleşmenin gerçekleşmediğine değinmişken, Hurriler ile Sümer arasındaki ilişkileri de çözümlenmek yararlı olacaktır. Çünkü Hurriler'in merkezi bir yapıya kavuşmaması, yani devletleşmemesinin bir diğer sebebi de merkezi ihtiyaçlarını Sümerler üzerinden karşılamalarıdır. "Hurriler'in, Sümer uygarlığıyla komşulukları ve neoliğin sahibi olmaları nedeni ile çok yakın akrabaları mevcuttur. Dil yapılarında ve bir çok kelimedede ortaklık söz konusudur. Bunun çok erken dönemde, daha sonra Sümerler kuruluş aşamasındayken geliştiği de kabul gören bir görüştür. Bir anlamda Sümer şehir alanları ile Hurri tarımsal alanları doğal bir ittifak durumu yaşamaktadır. Tanrıça İnanna mitolojisinde de Gılgamış destanında da bu gerçeğin izlerine güçlü bir biçimde rastlanmaktadır. Yani Hurrilerin merkezi uygarlığı bir nevi Sümerdir. Aynı bir merkez kurma ihtiyacını güçlü bir biçimde duymamaktadır. Çünkü yanı başında bu ihtiyacını gören merkez dururken, yeni bir tane kurmanın gereği yoktur. Günümüze kadar bu anlayışın izlerini güçlü bir biçimde yaşamaktayız. Oynanan rol yanı başında merkezleşmiş siyasi güçlerin, eyaleti, otonomisi, federesi olma biçimindedir. Bugün bu alanda yaşanan bu gerçekliğin daha tarihin başlangıç yıllarında bir temele dayandığı anlaşılacak durumdadır.

Dolayısıyla bu tarihlerde Kürdistan'da yaşayan proto Kürtlerde yönetsel anlamda merkezi bir yapıya sahip olmaktan çok köylülük ve köysel yerleşmişlik daha fazla ön planda olmuştur. Genel olarak günümüzde Kürtlerin köy yaşam biçimi de kaynağını bu tarihlerden almaktadır. Kürtler de yaşanan bir çok gerçeklik kaynağını o dönemdeki protoKürtlerden bir bütün neolitik özlü topluluklardan almaktadır. Hurri uygarlığının izleri günümüze kadar gelmiştir. Bu izlerin örneklerine maddi kültürde, dinde, mitolojide rastlıyoruz. Hurri öğeleri Kürdistan'ın yer ve aşiret adlarında bile izlenebilmektedir Kürt aşiretlerinin yaklaşık üçte ikisinin adları Hurri dilinden gelmektedir.

Fecri Dost - Aryen Haber

Xosrov Həsən

Doktor Əbdülrəhman Qasımlı, 1930-cu ildə İran Kürdüstanının Urmıya şəhərində dünyaya göz açmışdı. İbtidai təhsilini Urmıyada, orta təhsilini Tehrande alan Qasımlı, 1948-ci ildə ali təhsil almaq üçün əvvəlcə Parisə gedir. Ancaq orada heç nə edə bilməyən Ə. Qasımlı Çexoslovakiyaya gedərək, Praqa universitetinin Bilim və İctimai-siyasi fakültəsinə qəbul olur. 1952-ci ildə universiteti müvəffəqiyyətlə bitirən Qasımlı vətəni Kürdüstana qayıdır. İran Kürdüstanının azadlığı uğrunda beş illik inqilabi mübarizəsini davam etdirdikdən sonra yenidən Çexoslovakiyaya qayıtmalı olur və 1962-ci ildə Praqa universitetində İqtisadiyyat elmləri üzrə elmlər doktoru adını alır. O, 1970-ci ilə qədər Praqa universitetində Sosializm və Kapitalizm iqtisadiyyatından tələbələrə mühazirələr oxuyur. Hər zaman olduğu kimi o, bu illərdə də Kürdüstanın azadlıq mübarizəsini davam etdirirdi.

Həmin dövrdə İranda baş verən ictimai-siyasi hadisələr, doktor Qasımlının Kürdüstana qayıtmasına səbəb olur. Ancaq sonradan İran Kürdüstanında baş ve-

Əbdülrəhman Qasımlını kim öldürdü

rən ictimai-siyasi hadisələrin çox qarışması, Əbdülrəhman Qasımlını 1976-cı ildə Parisə qayıtmağa məcbur edir. O, Fransaya qayıtdıqdan sonra, Sorbon universitetində Kürd dili və ədəbiyyatı şöbəsində çalışmağa başlayır.

Şahın qaçışı və İran İslam inqilabının baş verməsi zamanı, yəni 1979-cu ildə yenidən Kürdüstana qayıtmalı olur və şəhid olan günə qədər Kürdüstan dağlarında köhnəpərəst İran rejiminə qarşı mübarizə aparır.

Doktor Qasımlı 1945-ci ildə siyasi mübarizəyə başlayır. Bir neçə ildən sonra onun rəhbərliyi altında Urmıyada Kürd Demokratik Gənclər Birliyinin təşkilatını yaradır. 1970-ci ildə İnkilabi mübarizəni gücləndirmək məqsədilə, bir neçə dostları ilə yeni partiyanın nizamnamə və proqramını, strategiyasını və taktikasını hazırlayır və yeni partiya-İran Kürdüstan Demokratik Partiyası yaradır. Doktor Qasımlı 1973-cü ildə İKDP-nın III konqresində partiyanın katibi seçilir. Həmin gündən, şəhid olan günə qədər Qasımlı bütün qurultaylarda partiyanın Mərkəzi Komitəsi-

nin katibi seçilib. Doktor Əbdülrəhman Qasımlı çıxışlarının birində belə deyirdi:

"- Azadlıq uğrunda mübarizə aparan xalq o azadlığın qiymətini də verməlidir. Heç bir millət zəhmətsiz, mübarizəsiz, fədakarlıq, övladlarını qurban vermədən azadlığa çatmayıbdır. Kürd xalqı da tarixdən bilir ki, azadlıq fədakarlıq istəyir. Mübarizə aparan xalq, özünü müdafiə et-

şəhid edəndə şəhidlər üçün yas saxlamayaq, onları yad edərək, vətən uğrunda ölənlərimiz var deyə sevinək. Biz qərar vermişik ki, ancaq və ancaq onların yolunu davam edək ki, onların ruhu qarşısında utanmayaq. Mübarizələrimiz kimi inqilabi mübarizəni davam etdirin. Heç bir çətinlik və problemlərdən qorxmayın. Heç bir çətinliyə görə geri çəkilməyin.

Bizim mübarizəmiz haqq yolunda, xalqımızın azadlığı uğrunda olan mübarizədir. Gələcək gün üçün aparılacaq mübarizə hər kəsin əməyi sayəsində olmalıdır. Biz çalışmalıyıq ki, bu mübarizədə itkilərimiz, şəhidlərimiz az olsun".

13 iyul 1989-cu ildə Kürd xalqının böyük oğlu, inqilabçı, İKDP-nın yaradıcısı və rəhbəri Doktor Əbdülrəhman Qasımlı və Mərkəzi Komitənin, eləcə də İKDP-nın xarici Əlaqələr şöbəsinin rəhbəri Abdulla Qadiri Vyana kürd xalqının düşmənləri, İran İslam Respublikasının əks kəşfiyyatı tərəfindən terrorcasına şəhid edildilər.

Şəhidlər xalqın şərəfidir, millət şəhidləri ilə ucalır, yüksəlir. Şəhid hər zaman xalqının şərəfli günlərini xatırladır. Əbdülrəhman Qasımlı və Abdulla Qadiri kürd xalqının qəlbində əbədi yaşayacaqlar.

məyi, bilməlidir. Bizim şəhidlərin karvanı uzundur. Bundan belə şəhid karvanlarımız daha da uzanacaq. Tarixdən biz də öyrənmişik ki, vətənpərvərlər özlərini

şəhidləri ilə ucalır, yüksəlir. Şəhid hər zaman xalqının şərəfli günlərini xatırladır. Əbdülrəhman Qasımlı və Abdulla Qadiri kürd xalqının qəlbində əbədi yaşayacaqlar.

Doktor Ebdulrehman Qasimlo kê kuşt

- Dr.Ebdulrehman Qasimlo di sala 1930-an li Kurdistana İranê,li bajarê Ürmîyê dê dinê.Xwendina xwe ya destpêkî û navendî li Ürmîyê û Têhranê bi dawî dîne,sala1948-an- ji bo xwendina bilind diçe Parîsê ji wuir jî diçe Çexoslovakiyayê û li Ünîvêrsîtêya Pragê,beşa Zanîsta Civakî û Sîyasî dixwîne. Qasimlo sala 1954-an vedigere Kurdistanê û piştî pênc salên xebat û tekoşînê car din diçe Çexoslovakiyayê. Di sala1962-an de li Ünîvêrsîtêta Pragê li ser Aborîya sosîalizm û aborîya kapîtalîzmê dersan dide. Her di vê salê de ji bo rêxistin û geşkirina xebata gellê kurd li Kurdistana İranê,vedigere Kurdistanê.Dr.Ebdulrehman Qasimlo di navbera salên1976-a û 1978-an de li Parîsê, li Ünîvêrsîtêta Sorbonê di beşa Ziman û Şaristanîya Kurdî de dixebite û di sala 1979-an de car din vedigere Kurdistanê û heta roja şehîdbuna xwe li cîyayê Kurdistanê,li dijî rêjîma kevneperest îslamî têdikoşe.Dr. Qasimlo di sala 1945-an de dest bi xebata sîyasî dike.Paş çend salan li Ürmîyê bi serokati û xebata wî Yekitiya Xortên Dêmkokrat ên Kurdistanê dê damezirandinê. Di sals 1970-an de ji bo pêşxistina xebatê bi çend hevalên xwe ra proqram û destur û niqtên giringiyên stratêjî û taktîkên P.D.K.Î.-ê amade kirin.Dr Qasimlo di sala 1973-an,di III -ina Kongra P.D.K.I.-ê de ji bo sekreteriya partiyê dê hilbijartin.Ji wê salê heta ŞEHÎDBUNA xwe, Qasimlo di hemû kongirên partiyê de ji bo endametîya Komîta Navendî ya partiyê û paşê jî ji bo sekreteriya partiyê tê hilbijartin.

Dr.Ebdulrehman Qasimlo di hevpeyvîneke xwe de weha digot:" Gelê ku ji bo azadîyê bitêkoşe, divê bihayê wê azadîyê jî bike. Tu millet bê zehmetî û tekoşîn,bê fedekarî,bêyî qurban kirina lawên xwe,negihîştîye azadîyê.Gelê kurd jî ji mêje dizane ku azadî: fedekarî dixwaze,xweparastin dixwaze. Karwanên şehîdên me dirêje wî hin dirêjtir jî bibe. Lê me ji vêje biryara xwe daye ku em di rojên şehîd bûna şehîdên xwe de, di rojên bîranînên wan de,negirîn.Me biryar daye ku bi tedê û bi tenê riya wan bidomînin ku li pêş çav û bîrên wan şermezar nebin. Weke wan xebata xwe bidin serî. Ji çî nexwaşî û problêman netirsîn, xwe ji çî zehmetîyan nedîn paş.Xebata me,xebateke bi heq e; xebata azadîya milletekî ye. Xebateke ji bo paşeroja nîfşên din.Eger nîfşê me wezîfa xwe bi çakî,bicîh bîne,em ê piştrast bibin ku nîfşên bên, wê bê şehîdbin."

Xosrov Həsən

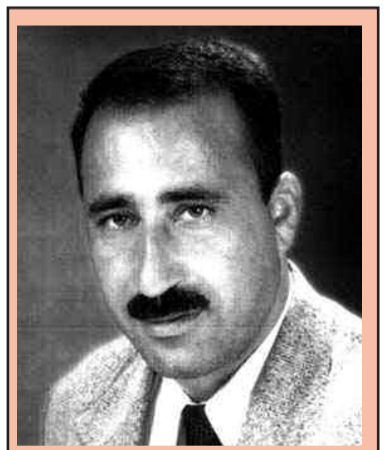
Validə Arzumanlı

Təsəlli verir

Baş-başaya dayanan, o, məğrur dağlar,
Biri-birisinə təsəlli verir.
Köksümdə qubarlı, nisgilli dağlar,
Biri-birisinə təsəlli verir.

Güləyən üzüm yox, güldürən sözlüm,
Xudayam bu hicrə bəs necə dözlüm?
Kor olar el üçün ağlayan gözlüm,
Biri-birisinə təsəlli verir.

Yadlar mənzilinə olmuşuq qonaq,
Validə zamana dustaqdır, dustaq.
Didərgin məzara, didərgin dayaq,
Biri-birisinə təsəlli verir.

Rəfayıl Mayıl

Deyil

Min təbib tökülse, loğman gəlsə də,
Əqidəsi çürük sağalan deyil.
Qurumuş səhraya suyu töksən də,
Dərya ola bilməz çağlayan deyil.

Min nəsihət versən zati qırığa,
Ədəbdən, ərəkandan çıxar qırağa.
Yarandan qan gəlsə, əgər sarığa,
Xəbiş onu görsə, bağlayan deyil.

Aqıl olan dayaq durar elinə,
Uymaz bədzatların fitnə-felinə.
Yuvanı versələr, şərini selinə,
Haqdan tikilibsə, laxlayan deyil.

Rəfayılam, nəzər yetir əslinə,
Səs verəndə səs ver haqqın səsinə.
Bədcins övlad, töhmət olar nəslinə,
Ata, baba yolun saxlayan deyil.

AZƏRBAYCAN TARİXİNDƏN SƏHİFƏLƏR QAFQAZDA ŞƏDDADİ KÜRD DÖVLƏTİ

(Əvvəli ötən saylarımızda)

Qeyd edilənlərə əsasən belə bir nəticəyə gəlmək olar ki, I Fəzlin dövründə Araz üzərində tikilən körpü nəinki yalnız hərbi əhəmiyyətə malik idi, bu, eyni zamanda ölkənin hər iki tərəfi ilə zəruri olan rabitəni təmin etmək, ticarət əlaqələrini yaxşılaşdırmaq və karvan ticarəti üçün şərait yaratmaq məqsədiylə tikilmişdi. Fəzlin hakimiyyəti dövründə Gəncədə onun adına sikkə pul zərb etdirildi. Bu pulların nümunəsi zamanəmizə qədər qalmışdır. I Fəzlin Şirvanşah Məzyədilərlə olan qohumluq məsələsinə gəldikdə, göstərmək lazımdır ki, Fəzl Sitt adlı qızını Şirvanşah Mənuçehrə (1027-1034) ərə verərək onunla qohum olmuşdu. Lakin bu qadın ərə Mənuçehrə öldürərək onun qardaşı Əbu Mənsur Əliyə ərə getmişdi. Qohum və bəzən ittifaq yaratmalarına baxmayaraq Şəddadilərlə Məzyədilər arasında vuruşmalar da baş verirdi. Fəzl ibn Məhəmməd Arranda Şəddadilərin müstəqil dövlətini yaratmaq uğrunda fəal surətdə çalışmış, demək

hakimiyyətə 422 (noyabr 1031) –ci ildə onun oğlu və vəliəhdi Əbülfəth Musa ibn Fəzl keçdi (Yenə orada, səh. 17). Lakin “Səhayif əl-əxbar” əsərinin kənarındakı Şəddadilərin şəcərə siyahısında Əbülfəth Musanın səhven Mərzubanın oğlu olduğu göstərilir (Münəccimbaşı. Səhayif əl-əxbar, II cild, səh. 506). Musa ibn Fəzl hakimiyyət başında uzun müddət qalmamışdır. Lakin Münəccimbəşinin yazdığına görə, 1031-ci ildə, yeni Musanın hakimiyyət başına keçdiyi ildə ruslar Bakıya gəlmişdilər. Musa qoşun çəkərək onların üzərinə hücum etmiş və Bakı yaxınlığında vuruşaraq rusları öz torpaqlarından qovmuşdur (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 17). Musanın hakimiyyəti dövründə Şəddadilər dövlətində baş verən hadisələr haqqında mənbələrdə başqa bir məlumata təsadüf edilmir. Yalnız Münəccimbəşinin yazdığına görə Musanın oğlu Əbülhəsən əli Ləşgəri 425 (1033/4)-ci ildə atasının əleyhinə çıxaraq onu hiylə ilə öldürüb hakimiyyətə keçmişdi (Yenə orada, səh. 17-18). Münəcc-

özü və əhali sakit yaşaya bilmədi, oğuzlar və başqa düşmənlər ölkəyə hücum etdilər, qorxu və zəiflikdən Ləşgəri öz iqamətgahını bir qaladan digərinə köçürdü və 441 (1049/50)-ci ildə öldü (Yenə orada). II Ləşgərinin hakimiyyəti dövründə yaşamış böyük Azərbaycan şairi Qətran Təbrizi Gəncəyə gələrək, onun sarayında yaşamış və ona təqribən 15 qəsidə ithaf edərək, bu qəsidələrdə Ləşgərinin

yaradılmışdı- N. H.). Təbriz hakimi Rəvvadi əmir Vəhsudan 1040-cı illərdə Gəncəyə gəlmiş, Ləşgəri ilə saziş və ittifaq yaratmışdı. Qətran Təbrizi özü də bu zaman Gəncədə olmuş, iki hökmdarın Gəncədə olmasını göstərmiş və Gəncəni tərifləyərək “Gəncə indi cənnət bağçasına dönmüşdür”-deyə yazmışdır. Qətran Təbrizi Ləşgərinin Tiflis hakimi əmir Əbülfəzl Cəfər ibn Əli ilə dostluq və

revi Təbrizi. Göstərilən əsəri, III cild, səh. 23-24.) Qətranın yazdığı bu mədnamədə Əbülyüsrün adlı-sanlı bir şəxs olduğu göstərilir. Qeyd etmək lazımdır ki, “Qabusname”də hacib Əbülyüsr haqqında belə bir məlumat vardır. Bu əsərdə göstərilir ki, əmir II Fəzlun hacib Əbülyüsrü Bərdəyə sipəhdar göndərirdi. Əbülyüsr ona dedi ki, qış fəslə olmayınca gedə bilməyəcəkdir, çünki Bərdənin ab-

olar ki, bu dövlətin yaranmasında birinci təşəbbüs onun tərəfindən irəli sürülmüşdür. Fəzl 375 (985/6)-ci ildən 422 (1030/1)-ci ilə qədər, yəni 47 il hakimiyyətdə olmuş (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 45, 77), Fəzl ibn Məhəmməddən sonra

cimbaşı II Ləşgərinin qatil, çox xəbis və pis etiqadlı bir adam olduğunu, hətta atasının girovunda olan bir qadınla evləndiyini göstərir (Yenə orada, səh. 18). Müəllif sözünə davam edərək yazır ki, onun 15 illik hakimiyyəti dövründə

mədh etmişdir. Qətran Təbrizi Ləşgəriyə həsr etdiyi qəsidənin birində onu iki sülalənin, yəni Şəddadilərin və Sasanilərin nümayəndəsi kimi Bəhrami adlandırır və ona Sasani padşahları kimi olmağı arzu edir. Kəsəviyə görə Qətranın əsil mətnində bu Bəhrami deyil Mehrani olmalıdır. Qəsidənin surətini köçürənlər onu səhv olaraq Bəhrami yazmışlar. Bəlkə Ləşgərinin anası da arranşahlardan, yeni Mehranilərdən olduğu üçün Qətran onu Mehrani –deyə göstərmişdir. Ləşgərinin anası Şirvanşahların qızı olduğu üçün Qətran onu Bəhrami nəslinə mənsub etmişdir (Kəsri Təbrizi. Göstərilən əsəri, III cild, səh. 21). (Bizim fikrimizcə əslində Qətran Təbrizi Şəddadilərlə Sasanilərin eyni etnik kökə malik olduğunu göstərmişdir. Son dövrlərdə kürd tarixinin bir çox məsələlərinə dəyərli elmi məqalələr həsr etmiş Lətif Məmməd Mehranilərin kürd mənşəli olduğunu tutarlı elmi faktlarla sübut etmişdir. -N. H.) V. Minorski hesab edir ki, Ləşgərinin anası Şirvanşahların qızı idi (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 45) . Yuxarıda göstərdiyimiz kimi, Fəzl ilə Şirvanşahlar qohum idi. Güman etmək olar ki, ona görə də Qətran Ləşgəriyə müraciət edərkə deyir ki, “Sənin üçün Syuni nemətli olacaqdır, Şirvan ölkəsi sənin üçün Arran kimi bir ölkə olacaqdır”. Başqa sözlə desək Qətran Ləşgəriyə deyir ki, “Arran, Syuni sənidir, Şirvan da sənin olacaqdır”. Qətranın qəsidələrindən aydın olur ki, Ləşgəri Təbriz hakimi əmir Vəhsudan və Tiflis hakimi əmir Əbülfəzl Cəfər ibn Əli ilə dostluq və ittifaq yaratmışdı (Bu ittifaq Azərbaycanın qərb torpaqlarına göz dikən erməni-gürcü feodallarına və onları himayə edən Bizans imperiyasına qarşı

ittifaq yaratması haqqında yazdığı qəsidədə göstərir ki, “indi şir ilə pələng yerdə müttəfiq oldu, indi Günəş ilə Ay bir yerdə ittifaq etdi” (Bax: Kəsri Təbrizi. Göstərilən əsəri, III cild, səh. 27). Qətran Təbrizinin başqa bir qəsidəsindən məlum olur ki, Əbülfəzl Cəfər öldükdən sonra Ləşgəri onun qızı ilə evlənmişdir. Bu qəsidədən görünür ki, Ləşgəri onu bəyənmişdi. Çünki “onun üzünü insan lələsi, əli bahar buludu kimi idi”. Bu “mübarək əhd” və “mübarək ittifaqdan” isə “dinin əsası qüvvətli oldu”, habelə düşmənlərə zərbə endirildi. Qətran Gəncədən Təbrizə qayıtdıqdan sonra yenə də Ləşgəriyə qəsidə yazıb göndərir. Bu qəsidədə göstərir ki, “əgər hüzurə gəlsəm. aqam məni üzürü sayar. Mən başqa padşahın divanında və sarayındayam” (Rəvvadilərin Təbrizdəki sarayı nəzərdə tutulur). Bundan sonra şair Ləşgəriyə mənsub olan “Ləşgərabad” tərifləyir. Qətran Təbrizinin mədh etdiyi şəxslərdən biri də Ləşgəri zamanında Arranın sipəhdarı Əbülyüsrdür. Qətranın nəzm şəklində Təbrizdən Əbülyüsrə göndərdiyi məktubda Ləşgərinin sərkərdəsi, yeni Arran sipəhdarı Əbülyüsrün “düşmənin canını yaxıb yandırdığı və dostun ürəyini işıqlandırdığı” göstərilir. Bu qəsidədən aydın olur ki, Qətran Gəncəyə gəldiyi zaman Əbülyüsr onu əzizləmiş, qayğısına qalmış və Ləşgərinin məclisinə aparmışdır. Gəncədə olduğu zaman Ləşgəri və Əbülyüsr şairə bəxşişlər vermiş və Təbrizə yola düşəndə Əbülyüsr ona yol tədarükü etmiş, onun getməsindən gəmin olduğunu bildirmişdir. Ona görə də Qətran qəsidələr yazaraq Təbrizdən Əbülyüsrə və Ləşgəriyə göndərmişdir (Qətran Təbrizi, Divan. Təbriz, hicri-şəmsi, 1333, səh. 29-30, 54-56, 101-102; Kəs-

ri Təbrizi. Göstərilən əsəri, III cild, səh. 23-24.) Qətranın yazdığı bu mədnamədə Əbülyüsrün adlı-sanlı bir şəxs olduğu göstərilir. Qeyd etmək lazımdır ki, “Qabusname”də hacib Əbülyüsr haqqında belə bir məlumat vardır. Bu əsərdə göstərilir ki, əmir II Fəzlun hacib Əbülyüsrü Bərdəyə sipəhdar göndərirdi. Əbülyüsr ona dedi ki, qış fəslə olmayınca gedə bilməyəcəkdir, çünki Bərdənin ab-

(ardı var)

Səhifəni hazırladı:
Namiq Həsənov

Qurban bayramı haqqında nələr bilirik

Qurban bayramı islam aləmində ən möhtəşəm bayramlardan biridir. İslamda cəmi iki bayram — eydül-əzha (Qurban bayramı kimi tanınan bayram) və eydül-fitre (Oruculuq bayramı — kiçik bayram) bayramları qanuniləşdirilmişdir. Qurban bayramı islam dininin ən vacib sayılan fərzlərindən biri kimi

müəyyən etdi" (Quran 5-ci surə, ayə 97).

Bu mərasim yerlərdə də keçirilir. Hər hansı niyyət üçün qurbankəsmə hər hansı gündə ola bilər.

Sovet hakimiyyəti dövründə din və dini ayinlər, bayramlar da tənqid hədəfi olmuşdur.

Azərbaycan müstəqilliyə

başladılar. Bu dövrdən etibarən allahlara verilən qurbanlar əsasən heyvanlardan ibarət oldu. Ev heyvanları və quşları qurban vermək adət halını aldı.

Ateşpərəstlər isə insanı odda yandırirdilər. Onlar bu yolla guya Allaha yaxın olduqlarını göstərirdilər. Qədim Çində də insanları tanrılara qurban vermək adəti var idi. Bu ölkələrdə təbii fəlakətlərdən, daşqınlardan hifz olunmaq üçün uşaqları çaya atırdılar.

İslam dini ərəb tayfalarının həmişə icra etdikləri qurban vermək adətinə müqəddəslik mahiyyəti verərək, onu Qurban bayramı adlandıraraq müsəlmanlığın əsas tələblərindən birinə çevirdi. Onun bu adətə etdiyi yeganə əlavə ondan ibarət olmuşdur ki, bu mərasimi istənilən vaxt keçirməyin əvəzinə hər il hicri tarixi üzrə Zilhicce ayının 10-da keçirməyi qanuniləşdirmişdir.

İslam dinində Qurban bayramı böyük bayram (eyd əl-kəbir) adlanır. Bayram günü məscidlərdə xüsusi bayram namazı qılınır, dəvə, mal-qara, davar qurban kəsilir, vəfat etmiş əziz adamların xatirəsini yad etmək əlaməti olaraq evlərdə və qəbiristanlıqlarda dua oxunur, ehsan verilir.

Qurban bayramı haqqında Qurani-Kərimdə deyilir ki, "Allah Beytülhəram olan Kəbəni haram ayı (zilhiccəni), Kəbəyə gətirilən boyunları bağız və bağlı (boyunlarına nişan taxılmış və taxılmamış) qurbanları insanların (dini və dünyəvi işlərinin) düzəlib sahmana düşməsi üçün bir yol müəyyən etdi". Şəriətə görə, qurbanlıq heyvanın qüsuru olmamalı və onu kəsən bıçağa xüsusi qurban duası oxunmalıdır. Nəsil artımında diş heyvanların müstəsna rolu olduğuna görə qurbanlıq heyvanının erkək olması daha üstün tutulur. Qurbanlıq qoçun yaşına gəlincə, bu, ən azı altı aylıq heyvan olmalıdır. Lakin dana, yaxud dəvənin bir yaşı

tamam olsa, daha yaxşıdır. Bir qurbanlıq heyvan yeddi dindarın adından kəsilə bilər, lakin fərdi qurban daha savablı sayılır.

Qurban bayramı müsəlman ruhaniləri tərəfindən İbrahim peyğəmbərin (Ə) öz oğlu İsmayılı Allahın şərəfinə qurban kəsmək niyyətini bildiren hadisə ilə əlaqələndirilir. Allah öz sevimlisi İbrahim peyğəmbərin (Ə) sadıqlığını sınamaq üçün ondan yeganə oğlu İsmayılı qurban kəsməyi tələb edir və İbrahim peyğəmbər (Ə) gözünü qırpmadan oğlunu yerə yığıb başını kəsərkən, Allahın göndərdiyi mələk Cəbrayıl (Ə) göydən enib onun əlini saxlayıb, Allahın İbrahimdən (Ə) razı qaldığını bildirib və oğlu İsmayılın əvəzinə Tanrının göndərdiyi qoyunu kəsməyi təklif edir. Buna görə də Qurbanlıq bayramında kəsilən qurbana "İsmayıl qurbanı" da deyirlər. Çox sevdiyi balasını Allah yolunda qurban verməyə hazır

yaratdığını öz yolunda qurban kəsilməsini qəbul etmir.

Bu bayramın əsas mahiyyəti Allah yolunda kəsilmiş heyvanın ətinin Allahın imkansız bəndələri ilə bölüşmək, onları sevindirmək və sevincinə şərik olmaqdır. Beləliklə, bu bayramın və ayinin də əsasında, oruculuqda olduğu kimi, xeyirxahlıq, paklıq və Allaha inam və sevgi durur.

Bəzən bir neçə adam bir heyvan alıb onu öz aralarında bölüşməklə, yaxud gedib bazardan et alıb gətirməklə öz qurbanını kəsmiş hesab edirlər. Lakin İslam dininə görə bunlar qurbanlıq hesab olunmur. Əlbəttə, bir neçə nəfər yığılıb bir dananı qurban kəsə bilərlər, bu şərtlə ki, hər bir şəxsə düşmüş ət payını ən azı üç hissəyə bölmək mümkün olsun. Bu hissələrdən biri onların öz ailəsinə sərf olunmalı, qalan hissələr isə fəqir-füqəraya paylanmalıdır.

Qurbanlığın ən gözəl xüsusiyyətlərindən biri odur ki, burada din, məzhəb ayrı-seçkililiyinə yol verilmir. Bu bayramda istənilən dindən olan yetimin, kimsəsizin və yoxsulun haqqı var ki, varlığının imkanlarından bəhrələnsin, adi günlərdə yeyə bilmədiyi qurbanlıq ətindən dadsın. Qurbanlıq o deməkdir ki, insanlar Allahın xoşuna gələcək bir əməli icra edirlər.

Qurbanlığın şərtlərindən biri də odur ki, qurban kəsmək yalnız buna imkanı olan varlı adamların boynunda haqdır. İmkanı olmayan adama isə qurban kəsmək vacib deyil. Qurban kəsmək üçün borc pula heyvan almaq İslamda təqdir olunmur, çünki bu bayramın əsas mahiyyəti zənginlərlə imkansızların birliyi, qardaşlığıdır. Bu bayramda hamı sevinməlidir: varlılar Allaha xoş gedən əməli icra etdikləri və kasıbları sevindirdiklərinə görə, kasıblar isə dünya nemətindən əldə etdiklərinə və başqalarından gördükləri mərhəmətə və qayğıya görə.

İslam dünyasının ən müqəddəs bayramlarından sayılan Qurban bayramı bütün müsəlman ölkələrində təmtəraqla qeyd olunur. Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra Milli Məclisin qəbul etdiyi 1992-ci il 27 oktyabr tarixli "Azərbaycan Respublikasının bayramları haqqında" Qanununa əsasən Qurban bayramı ölkəmizdə də dövlət səviyyəsində bayram edilir.

Quranın tələb etdiyi dini tələbdir.

Bu bayram müsəlmanların həcc ziyarəti mərasiminin bir hissəsidir. Qurban bayramı müsəlman təqviminin (Hicri-qəməri təqvimi) 12-ci ayı olan Zilhicce ayının 10-cu günü, Məkkəyə həcc dövründə qurbanlıq heyvanların kəsilməsi şəklində qeyd olunur.

Demək lazımdır ki Qurban bayramı yalnız İslam dininin törəməsi deyildir. Qurban vermək, qurban kəsmək adəti islamdan çox-çox əvvəl dünyanın bir çox xalqlarında olmuşdur. Məsələn, karfağenlilər allah saydıqları Moloxa qarşısında borclarını ödəmək üçün uşaqlarını qurban verirdilər. Şərqi xalqlarında da öz qızlarını qurban vermək adəti olmuşdur.

Həzrəti Məhəmmədin yaratdığı İslam dini böyük İnama, ulu Allaha qurban verməkdə də əvəzsiz inqilab yaratdı. Bəşəriyyəti insanı qurban verməkdən çəkirdi, bu cür qurbanı hətta qadağan etdi. Ona görə də islam dini Allahın adınan buyurdu ki, insan yerinə qurbanlıq heyvan kəsilməlidir. Qurban mərasiminin vaxtı da müəyyənləşdirildi. Əvvəllər kim nə vaxt istəsəydi kəsə bilərdi. Bayramı daha da şərəfləndirmək üçün onu ildə bir dəfə Zilhicce ayının 10-da keçirməyi qanuniləşdirdilər. Quranda deyilir: "Allah Beytülhəram (müqəddəs ev) olan Kəbəni, bərəm ayı (Zilhiccəni), Kəbəyə gətirilən boyunları bağız və bağlı (boyunlarına nişan taxılmış və taxılmamış) qurbanları insanların (dini və dünyəvi işlərinin) düzəlib sahmana düşməsi üçün bir yol

qovuşduqdan sonra xalqın dininə, milli ənənələrinə, milli və dini bayramlarına hörmət və diqqət yetirilməyə başlandı.

İslam dininin ən vacib sayılan fərzlərindən biri, onun təbliği və özünəməxsusluğunu nümayiş etdirən ayinləri sırasında Qurban bayramı adlanan dini mərasim müsəlmanlar arasında geniş yayılan ayinlərdəndir. O, Quranın müəyyən etdiyi dini tələbdır, müsəlmanların riayət etdiyi ümumi mərasimdir.

Üç səmavi dinin- yəhudilik, xristianlıq və İslamın hər üçündə müxtəlif formada qurbanlıq mövcuddur. Lakin İslamda bu ayin xüsusi mahiyyət və əhəmiyyət kəsb edir. Onun əsasında Allaha sonsuz sevgi, Onun qüdrətinə dərin inam və iman işığı durur.

İnsanları halallığa, paklığa səsləyən Qurban bayramının çox maraqlı tarixi və şərtləri var. Əslində qurban ayini İslamdan çox-çox əvvəllər, müxtəlif ölkələrdə müxtəlif cür icra olunurdu. Məsələn, qədim dövrlərdə qurban verilənlərin əksəriyyəti hərbi əsirlər olmuşdur. Çünki müharibədə ələ keçirilən əsirləri saxlamaq əlverişli deyildi, onlar izafi məhsul yaratmır, xüsusi gözetçi tələb edir və başqa əlavə qayğılar doğururdular. Buna görə də onların qurban verilməsi ən əlverişli və müqəddəs əməliyyat sayılırdı.

Cəmiyyətin ictimai-iqtisadi inkişafının müəyyən pilləsində, insan əməyinin məhsuldarlığı artıb izafi məhsul yaratmağa başladığıda, yəni cəmiyyət siniflərə bölündüyü zaman hərbi əsirləri qurban verib öldürmək əvəzinə, onları qula çevirib işlətməyə

ŞƏRƏF XAN BİDLİSİNİN “ŞƏRƏFNAMƏ” ƏSƏRİ KÜRD XALQININ TARİXİ MƏNBƏYİ KİMİ

Əvvəli öten sayımızda

I Şah Təhmasib Əmir Şərəfi Qəzvinə çağırıb onu sarayda saxlamaq istəyirdi. Lakin saray daxilindəki çəkişmələri görə Əmir Şərəf ölkənin digər bir tərəfinə göndərilməsini şahdan xahiş edir. Şah onu Şirvan mahalının bəzi yerlərini idarə etməyə məmur təyin edir və Şirvana tabe olan Ağdaş, Qəbələ, Bakı və Sahil nahiyələrinin xüsusi gəlirindən Ruzəki qəbiləsi üçün maaş ayırır. Əmir Şərəf 8 ay Şirvan hakimi olduğundan sonra (1576) I Şah Təhmasib vəfat edir. Bidlisi yazır ki: «Bununla əlaqədar sarayda hərc-mərclik başlanır. Heydər Mirzə öldürülür (76, 453), İsmayıl Mirzə Qəhqəhə həbsxanasından çıxıb Qəzvinə gəlir. O, II Şah İsmayıl adı ilə şahlıq taxtında oturur (1576-1578).

Yeni Şah Osmanlı-İran hökumətləri arasında düşmənçilik və dağıdıcı müharibələr üçün bəhanə olan sünni-şie ziddiyyətlərini bir qədər yumşaltmaq məqsədilə saraydan uzaqlaşdırılmış sünniləri yenidən saraya cəlb edərək, onlardan özü üçün xüsusi məşvərətçilər təyin edir (125, 26). Bununla əlaqədar Əmir Şərəf də II Şah İsmayılın əmri ilə Şirvandan saraya dəvət edilir. Müəllif göstərir ki: «Həmişə şahın yanında olmaq şərti ilə məni bütün kürd qəbilələrinin böyük əmiri təyin etdilər. Beləliklə də Kürdüstan, Loristan, Goran və başqa kürd əmirləri şahla olan müraciətlərini yalnız mənə etməli idilər» (76, 453; 97, 378). Bu zaman müəllifin atası Şəmsəddin Bidlisi də, İsfahandan Qəzvinə dəvət edilir. Lakin o, qoca olduğu üçün qulluq qəbul etmədi və 1576-cı ildə 70 yaşında vəfat etdi. Onun Əmir Şərəfdən başqa, Xələf adlı bir oğlu da var idi.

Beləliklə, II Şah İsmayılın Əmir Şərəfə olan müsbət münasibəti və sünni cərəyanına nisbətən ən yumşaq siyasəti, o zaman Səfəvilər sarayında böyük nüfuza malik olan Qızılbaş sərkərdələri arasında ciddi narazılığa səbəb oldu. Onlar II Şah İsmayıla bildirdilər ki: «Əmir Şərəf qardaşın oğlu Sultan Mirzənin xeyrinə olaraq səni aradan aparmaq fikrindədir» (76, 454; 121, 464). Digər tərəfdən isə onlar sünnilər ilə yaxşı rəftar etdiyi üçün şahı hədələməyə başladılar. Onlar şahın yatağına hədələyici məktub atdıqdan sonra, şah bir neçə nəfəri sünnilik ittihamı ilə saraydan uzaqlaşdırdı (125, 27). II Şah İsmayıl 20 il həbsdə qaldığı üçün həddindən artıq bədbin, zəif iradəli və heç kəsə etimad etməyən bir hökmdar idi. Bidlisi yazır ki: «Buna görə də saray müxalifətçilərinin planları baş tutdu, şah əmirlərin bəzilərini cəzalandırdı, bəzilərini isə işdən kənar etdi» (76, 453–454). O, Əmir Şərəf Bidlisini də saraydan uzaqlaşdırmaq məqsədilə (1577-ci ildə) onu Naxçıvan vilayətini idarə etməyə göndərdi. Bu hadisə ilə əlaqədar olaraq Bidlisi yazır: «Bu sürgün və uzaqlaşma xoşbəxt taleyimin başlanması və vətənə getməyimin müjdəsi oldu» (76, 454; 97, 479).

Bu dövrdə Səfəvilər sarayında hərc-mərclik artmış, II Şah İsmayıl öldürülmüş və Sultan Məhəmməd Xudabəndə (1578-1587) hakimiyyətə keçmişdi. Onun zamanında Qızılbaş sərkərdələrindən ibarət olan yeni feodallar arasındakı mübarizənin qüvvətlənməsi mərkəzi hakimiyyətin zəifləməsinə səbəb olurdu. Bu vəziyyətdən istifadə edən III Sultan Murad Azərbaycanı işğal etmək məqsədilə Osman paşanın başçılığı ilə Dərbəndə qoşun göndərir.

Oruc bəy Bəyatın yazdığına görə bu zaman Naxçıvan hakimi Şərəf xan Bidlisi də öz silahlı qüvvəsi ilə Osmanlı ordusuna qarşı çıxmışdı (46, 187). «Şərəfnamə»dəki məlumatlara görə həmin ildə (1578) Bidlisi Azərbaycanı tərk etmişdi (76, 454). Çünki III Sultan Muradın göstərişi ilə Van hakimi Xosrov paşa çoxdan Şərəf xan Bidlisini Azərbaycandan aparmaq və Azərbaycan üzərinə olan yürüşdə ondan istifadə etmək fikrində idi. O, bu işin icrasını kürd əmirlərindən Hekari hökmdar Zeynal bəy və Həsən bəy Mahmudiyyəyə tapşırırdı. Bidlis yazır: «3 şəvval 986 (3 dekabr 1578)-ci ildə 400 nəfər, o cümlədən 200 nəfərlik Ruzəki qəbiləsi ilə Naxçıvandan Bidlisə tərəf hərəkət etdik» (76, 454). 3 gündən sonra Əmir Şərəf və onun tabeliyində olanlar Van şəhərinə çatdılar. Onlar Xosrov paşa tərəfindən təntənə ilə qarşılandılar. III Sultan Muradın Mustafa çavuş vasitəsilə göndərdiyi hökmdarlıq əmri və hədiyyə olunan qızıl qılafı qılınc Xosrov paşa vasitəsilə Əmir Şərəfə təqdim olundu. Sultanın nazirləri, o cümlədən nazir Məhəmməd paşa məktub vasitəsilə Əmir Şərəfə öz hörmətini bildirdi. Sərdar Mustafa paşa da onun üçün xələt və qızıla tutulmuş qılınc göndərmişdi.

Bu faktlardan aydın olur ki, Osmanlı dövləti Əmir Şərəfi Azərbaycandan aparmaq üçün çoxlu pul xərc etmiş və keyli hazırlıq işi görmüşdü. Əmir Şərəf isə Səfəvi dövlətinin

zəifləmək prosesini hiss etdiyi üçün Osmanlı hakimiyyətini qəbul etmişdi. Beləliklə, iki dövlət arasında cərəyan edən ziddiyyətlərin ardınca gedən digər kürd əmirləri kimi, Əmir Şərəf də 1542-1578-ci illərdə Azərbaycanda təlim-tərbiyə və təhsil aldığı, uzun zaman Səfəvilərə xidmət etdiyi halda, Azərbaycanı tərk etmişdi. O, 37 yaşında iken Kurdistana gəlmiş və öz irsi mülkü Bidlis vilayətinin əmiri olmuşdur. Bidlisi özü üçün xoşbəxtlik hesab etdiyi bu hadisəni şerlə belə təsvir edir:

شکر خدا را که هر چه طلب کردم از خدا
بر منتهای همت خود کامران شدم

(Tərcüməsi: Allaha şükr Allahdan hər nə istədim – öz səyimin nəticəsində ona nail oldum) (76, 455; 121, 465).

Əmir Şərəf Kürdüstana gəldikdən sonra III Sultan Muradın Gürcüstan, Şirvan və Azərbaycanın başqa mahalına qarşı 10 il (1578-1587-ci illər) davam edən hərbi yürüşlərində iştirak edərək sultana olan sədaqətini əməldə göstərir (76, 456). Buna görə də Sultan Murad öz xətti ilə Əmir Şərəfə yazdığı məktubları «Sədaqətli dostum Şərəf xan» (97, 380; 121, 465) sözü ilə başlayaraq ondan razı qaldığını bildirirdi. III Sultan Murad tərəfindən yazılan həmin məktublardan birində deyilir: «Şərəf xan! Sizin sədaqət və fədakarlığınız dərgahı aliyə məlum və bizim Bargaha qəbul olmuşsunuz, etayə şahənədən binəsib deyilsiniz, bu müzəffər səfərdəki rəhbərliyinizdə göstərəcəyiniz səylər, yenidən sizin dərəcə və şərəfinizi artıracaqdır. Ona görə də lazımdır ki, öz hökumətin və hövzəyi əyalətində olan dilavərlərlə birlikdə, bizim qoşunla birləşərək böyük sərkərdələrimdən olasınız. Çünki əcdadının apardığı yaxşı vuruşmalardan xəbərim vardır.

Əminəm ki, siz də ali məqam sipəhdarımın rəyi ilə gözəl məsləhətlər verməkdən imtina etməyəcəksiniz» (28, 227-228).

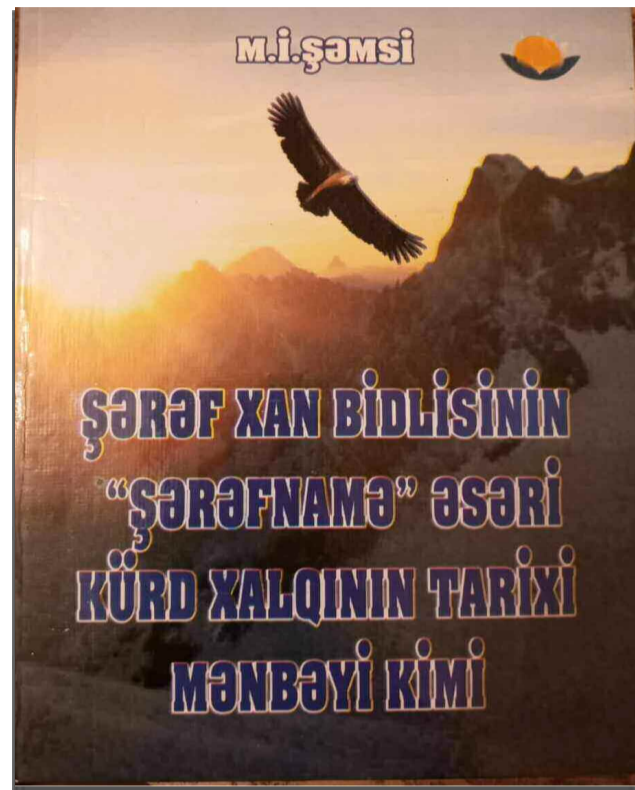
Bu məktubdan bir daha aydın olur ki, Azərbaycana yaxşı bələd olub və sərkərdəlik bacarığına malik olan Şərəf xan sultan ordusunda əhəmiyyətli rol oynamışdır. Osmanlıların Azərbaycana olan bu hərbi səfəri nəticəsində Təbriz şəhəri 1585-ci ildən 1602-ci ilə qədər, yeni 17 il osmanlıların əlində qalmışdı 1583-cü ildə isə sərdar Fərhad paşa İrəvanı işğal edib, orada qala tikdirdiyi zaman Şərəf xan Bidlisi, Şamın böyük əmiri Həsən paşa ilə birlikdə Tiflisin və ümumiyyətlə Gürcüstanın xəzinəsini və ərzaq mallarını götürmək üçün III Sultan Murad tərəfindən məmur olunmuşdu. Onun bu səfərdə göstərdiyi yaxşı xidmətini nəzərə alan III Sultan Murad hər il 200 min osmanlı ağçası 8 məbləğində vergi gətirən Muş (hazırda Türkiyə tərkibinə daxildir) əmirliyini də Bidlis vilayətinə əlavə etdirdi. Beləliklə, Əmir Şərəfin illik maaşı 410 min ağçaya bərabər oldu. Müəllif qeyd edir ki: «Hələ o vaxta qədər Ali Osman sülaləsi heç bir vilayətin əmirinə belə bir mərhəmət göstər-məmişdi» (76, 456; 121, 465). Bidlisi öz tərcümeyi-halını bu cümlə ilə başa vurur: «İndi hicri 1005-ci il zilqə'də (iyun 1597-ci il ayının axırındadır. III Sultan Məhəmməd xanın (1597-1603) sayəsində irsi mülkümün hökmdarlığı özümdədir. Lakin bu yüksək vəzifədən böyük oğlum Şəmsəddin bəyin xeyrinə olaraq əl çəkmişəm» (76, 457; 97, 381).

Müəllif özü qeyd etmir, lakin İskəndər Münşi öz əsərində onun Ziyəəddin adlı oğlunun hicri 1025-ci ildə Bidlis əmiri olduğu haqqında məlumat verir (47, 721; 69, 206). Bidlisi Əbdürrəhman Caminin şeirindən istifadə edərək, oğluna xitabən yazır:

بیا ای جگر گوشه فرزند من
بنه گوش بر گوهر بند من
صدق وار بنشین دمی لب خموش
چو گوهر فشائیم بمن دار گوش
شنو پند و دانش بان یاد کن
چو دانستن آنگه بدان کار کن

(76, 456; 121, 467)

(Tərcüməsi: Gəl ey ürəyimin parçası oğlum, qulaq ver mənim gövhər kimi sözümə, sədəf kimi bir anlığa sus otur, qiymətli sözlərimə qulaq as, oğlum. Elm öyrənib,

nəsihəti də eşit – elə ki, bildin ona əməl et oğlum).

Bidlisi bu şeirlə oğlunu elm adamı, dövlət xadimi və ləyaqətli bir varis olmağa sövq etmişdir.

Şərəf xan Bidlisinin tərbiyə və təhsil dövrünü istisna etdikdə onun həyat və fəaliyyətini iki dövrə bölmək olar:

I dövr 1554-1586-cı illəri əhatə edir. Bu dövrdə Bidlisi öz zamanəsinə görə bacarıqlı sərkərdə və müdrik dövlət xadimi kimi Səfəvi şahlarına və Osmanlı sultanlarına xidmət etmişdir.

Oruc bəy Bayat onu Azərbaycanın görkəmli sərkərdələri sırasında qeyd edir (46, 187).

II dövr isə 1586-cı ildən başlayaraq, ömrünün sonuna qədərki müddəti əhatə edir. Bu dövr Bidlisi həyatının əsas yaradıcılıq dövrüdür. Müəllif öz həyatında böyük əhəmiyyət kəsb edən bu dövrdə «Şərəfnamə» əsəri üzərində işləyərək, öz istedadını, dinə baxışını və Ali Osman xanədanı ilə Səfəvilər sülaləsinə olan münasibətini də qələmə almışdır. Fric qeyd edir ki: «Şərəf xan öz zamanəsinə görə mükəmməl bir təhsil və tərbiyə görmüş dindar, aqil və müdrik bir zat idi» (97, 360).

Müəllifin hansı tarixdə vəfat etdiyi heç bir mənbə və ədəbiyyatda qeyd edilmir. Lakin onun tərcümeyi halında yaşının 60-a yaxın olduğunu görmək olur (76, 449-456).

Velyaminov-Zernov isə «Şərəfnamə»də qeyd olunan kürd Mahmudi qəbiləsinə aid V fəslin (1598-ci ildə) yazıldığını və müəllif tərəfindən yoxlanıldığını qeyd edir (76, 17). Beləliklə, Şərəf xan Bidlisinin 60 ilə qədər (1543-1598) yaşadığını güman etmək olar.

Bidlisinin yaradıcılığa başladığı tarix də sonrakı müəlliflər tərəfindən müxtəlif surətdə qeyd edilmişdir. Məsələn, Velyaminov-Zernov M.Volkovun yazdığına istinad edərək, onun Bidlis vilayətinə qayıtdıqdan sonra (1578) dərhal öz əsəri üzərində işlədiyini qeyd edir (76, 10).

N. Fəlsəfi Bidlisinin 1581-ci ildən yaradıcılıqla məşğul olduğunu göstərir (125, 204).

Müasir kürd tarixçisi Şakir Xəsbak öz əsərində Şərəf xan Bidlisinin 1586-cı ildən yaradıcılığa başladığını iddia edir (80, 15). Şərəf xan özü isə göstərir ki: «O, Bidlis əmirliyinə mənsub olduğundan sonra 10 ildə III Sultan Murad xanın apardığı müharibələrdə iştirak etmiş və öz sədaqətini Sultana bildirmişdir» (76, 456).

Beləliklə, müəllifin öz qeydinə istinadən demək olar ki, Bidlisi öz əsərinin birinci cildi üzərində 1586-cı ildən, yeni Şakir Xəsbakın qeyd etdiyi tarixdən işləməyə başlamışdır. İkinci cildin yazılması isə III Sultan Məhəmməd zamanına aid edilir. Çünki müəllif həmin cildin başlanğıcında saray müəlliflərinə xas olan ifadə tərzini qeyd edir ki: «Mən uzun müddət bu ali qədr ailənin xadimləri sırasında olub, xüsusilə şahlar şahı, ədalətpərvər və qaliblər atası III Sultan Məhəmməd xana yaxın olduğum üçün onların, həm də onlarla müasir olan İran və Turan şahlarının şahlığa çatdıqdan indiyədək tərcümeyi-halları haqqında əsər yazmaq fikrinə düşmüşdüm» (78, 3-4).

(Ardı gələn sayımızda)

Erbil Valisi: Kayseri Çarşısı'ndaki yangının faili tutuklandı

Erbil Valisi Umed Xoşnav, tüccarların bir an önce işlerine dönebilmeleri için Kayseri Çarşısı'nın yenileme sürecinin hızla

yürütüldüğünü belirtti.

Erbil Valisi Umed Xoşnav, tüccarların bir an önce işlerine dönebilmeleri için Kayseri Çarşısı'nın yenileme sürecinin hızla yürütüldüğünü belirtti.

Xoşnav düzenlediği basın toplantısında, Kürdistan Bölgesi Başbakanı Mesrur Barzani'nin yangından bir gün sonra çarşığı ziyaret ettiğini ve yanan kısmın bir an önce onarılmaya başlanması konusunda ilgili kurumlara talimat verdiğini belirtti.

"Tadilat sürecini hızlı bir şekilde başlatmak ve en kısa sürede onarabilmeleri için projeyi iki firmaya verdik." diyen Vali Hoşnav, iki firmanın projeyi aldıktan bir gün sonra çalışmalara başladıklarını, artık sürecin çok hızlı ilerlediğini ve tatil günlerinde de çalışıldığını kaydetti.

Xoşnav, yatırımcılara projenin yasal süreden daha erken tamamlanacağı konusunda güvence vermek için bugün çarşığı ziyaret ettiğini belirterek, tamamlanması için yasal sürenin bir yıl olduğunu ancak takipleri doğrultusunda 6 ayda tamamlanacağını bildirdi.

Xoşnav, çarşının tadilatı için tahsis edilen miktarın 5 milyar 300 milyon dinar olduğunu kaydetti.

Erbil Valisi, "Kayseri Çarşısı'ndaki yangının faili tutuklandı. Önümüzdeki günlerde tüm deytayları kamuoyuyla paylaşacağız." dedi

ABD, İsrail-Hizbullah savaşına hazırlanıyor

Washington, İsrail'le topyekun savaş ihtimalini görüştü. İsrail Stratejik İşler Bakanı Ron Dermer ve Ulusal Güvenlik Danışmanı Tzachi

Hanegbi, bu hafta Washington'da ABD Ulusal Güvenlik Danışmanı Jake Sullivan, Dışişleri Bakanı Antony Blinken ve Beyaz Saray Ortadoğu Koordinatörü Brett McGurk'le bir araya geldi. Amerikan medya kuruluşu CNN, görüşmede İsrail-Lübnan sınırındaki çatışmalar, İran ve Gazze'de ateşkes müzakereleri dahil çeşitli konuların ele alındığını aktardı. Kimliğinin paylaşılmasını istemeyen Amerikalı üst düzey yetkililer, toplantıda Hizbullah'la topyekun savaş çıkması halinde Joe Biden yönetiminin Tel Aviv'e tam destek vereceğinin iletildiğini belirtti. İsrail-Lübnan sınırındaki gerginliğin düşürülmesi için farklı senaryolar üzerinde fikir alışverişi yapıldığı da aktarıldı. Bu kapsamda çatışmalar nedeniyle yerlerinden edilen Lübnanlıların ve İsraililerin evlerine dönmelerine dair görüşmeler gerçekleştirildiği ifade edildi. CNN'in 20 Haziran'daki haberinde de geniş kapsamlı bir savaş başlaması halinde Biden yönetiminin İsrail'e savunma desteği vereceği belirtilmişti. Ancak ABD'nin bölgeye asker konuşlandırmayı düşünmediği aktarılmıştı.

HAK-PAR; yaşanan ihmaller ortaya çıkarılsın

Yaşanan ihmaller yangının çıkmasına ve yayılmasına davetiye çıkarmıştır.

HAK-PAR Diyarbakır il kadın komisyonu üyeleri Süheyla Can, Berin Eren, HAK-PAR pm üyeleri Servet Çeçel ve Hanifi Eren'den oluşan HAK-PAR heyeti, 23.06.2024 tarihinde Diyarbakır Çınar ilçesi ve Mardin/Mazıdağı İlçelerinin kırsal mahallelerini etkileyen yangında hayatını kayı edenlerin taziyesine katıldı, olay yerini inceledi ve yangından zarar görenlerden bilgi aldı.

Diyarbakır/Çınar ilçesi Tobini (Köksalan) Mahallesi'nde 20 Haziran gecesi saat 22.00 sularında başlayan ve sebebi henüz net olarak bilinmeyen yangın, rüzgarın şiddetiyle Yazçıçeği, Bağrık ve Ağaçsever mahalleleri ile Mardin'in Mazıdağı ilçesi Yücebağ, Şenyuva ve Yetkinler mahallelerini etkilemiştir.

Yaşanan ihmaller yangının çıkmasına ve yayılmasına davetiye çıkarmıştır.

Yöre halkından aldığımız bilgiye göre: 'Bölgedeki elektrik hatları 40-45 yıl önce çekilmiş, aşırı gerilmiş olmaları sebebiyle sürekli sürtünmenin yaşandığını, bu durumu yetkililere defalarca bildirmelerine rağmen kimsenin ilgilenmediğini, 20 Haziran saat 9.30-10.00 civarında elektrik direklerinde kıvılcımların çıktığını ve ardından elektriklerin kesildiğini ve yangın başladığını, defalarca DEDAŞ a bildirmelerine rağmen elektriklerin bırakılmadığını bu sebeple, traktör donanımlarının takılmasından, su teminine kadar birçok sıkıntının yaşandığını, elektriklerin zamanında bırakılmasıyla sulama fiskeyeleri çalıştırılarak yangının bu kadar yayılması ve zayıya

neden olması önlenebilirdi.

Yangın söndürüldüğü gibi

sahiplerinin rızasıyla Et ve Süt Kurumu'na (ESK) kesime gönder-

Yangının çıktığı idea edilen mezarlık civarındaki elektrik tellerinin DEDAŞ tarafından hemen gerdirilmesi suretiyle delil karartmaya çalışıldığı ancak Diyarbakır barosunun uyarısıyla diğer yerlere müdahale edilmediği, canlı tanıklar tarafından ifade edilmiştir.

Ayrıca, yangının çıktığı bölgede 2023 yılında da yangın çıkmış, mahkeme sonucu DEDAŞ kusurlu bulunmuş ve köylülerin zararı karşılandığı ifade edilmiştir. Yine aynı bölgede ve aynı sebeple çıktığı ifade edilen bu seferki yangının bilançosu oldukça ağırdır. Diyarbakır'daki yangından hayatını kayı edenlerin sayısı 15'e çıkmış, halen hastanede tedavi gören 73 kişi vardır.

Kesin olmamakla beraber, yangın Diyarbakır'da 8.000, Mardin'de ise 7 bin dönüm alanda hasara neden olmuş ve en az 5000 dönüm ekili arazi yanmış, 1000'e yakın küçükbaş hayvan yanarak ölmüş ve 500 civarında hayvan yaralanmış yaralanan hayvanların bir kısmı tedavi edilmiş ve bir kısmı ise hayvan

ilmiştir.

HAK-PAR heyetinde yer alan PM üyesi Hanifi Eren: 'Kürtlerin son 2 yılda yaşadığı deprem ve yangınlarda çıkarması gereken önemli sonuçlar vardır. Özellikle benzer durumlarda acil müdahale, kurtarma ve yardım altyapısını kurmalıdır. Ancak eldeki imkanlar, bilinçli ve doğru müdahale yöntemiyle kullanıldığı zaman can ve mal kayıpları önlenbilir. Taziyesine gittiğimiz 2 kişiyi (amca, yeğen) kurtarmak amacıyla komşu köyden yanıma gelen dört kişi de maalesef yanmış ve hayatını kayı etmiştir.

Yangından zarar gören bölge Afet bölgesi olarak ilan edilmeli ve yaşanan ihmaller ve meydana gelen zararlar bağımsız uzman ekiplerce tespit edilmeli ve bir an önce zararlar telafi edilmelidir.

HAK-PAR bütün imkanlarıyla yaşanan ihmallerin tespiti ve sorumluların ortaya çıkarılması için çalışacak ve sonuna kadar takipçisi olacaktır.' Dedi. 23.06.2024

HAK-PAR Basın Bürosu

İtalya açıklarında iki tekne kazası: 11 ölü, 60'tan fazla kayıp

İtalya kıyılarında iki teknenin batması sonucu en az 11 kişinin yaşamını yitirdiği, 60'tan fazla kişinin kayıp olduğu belirtildi. İtalya'nın güneyinde mültecileri taşıyan iki teknenin batması sonucu en az 11 kişinin yaşamını yitirdiği, 60'tan fazla kişinin kayıp olduğu belirtildi. 10 mültecinin cansız bedeninin bulunduğunu duyuran sivil toplum örgütleri, arama çalışmalarının sürdüğünü aktardı.

İtalyan Rainews24 kanalının haberine göre, ülkenin güneyindeki Kalabriya bölgesinin 100 mil açığında düzensiz mültecileri taşıyan tekne alabora oldu. Kurtarılan 12 mülteci, teknedeki en az 50 kişinin kaybolduğunu söyledi. Bölgede kayıplar için arama kurtarma çalışmalarının başlatıldığı bildirildi. İtalyan sahil güvenliği ise, hayatta kalan 12 kişiden birinin de karaya çıktıktan sonra öldüğünü belirtti.

Uluslararası Göç Örgütü (IOM) ve UNICEF'in ortak açıklamasında, teknenin Türkiye ve Libya'dan

yola çıktığı ve Suriye, Mısır, Pakistan ve Bangladeş'ten gelen mültecileri taşıdığı aktarıldı.

İkinci kaza ise İtalya'nın Calabria bölgesinin yaklaşık 200 kilometre doğusunda gerçekleşti.

Uluslararası Göç Örgütü'nün (IOM) derlediği verilere göre, Orta Akdeniz'de yılın başından 17 Haziran'a kadar 749 mülteci denizde kayboldu.

Meteorolojiden 6 kent için 'yangın' uyarısı

Meteoroloji, 6 kent için anız ve orman yangınlarına karşı uyarıda bulundu. Meteoroloji Diyarbakır 15. Bölge Müdürlüğü, acil kodlu bir açıklama yayımlayarak, hava koşullarının kötüleşeceğini, orman ve anız yangınlarına karşı tedbirli olunması uyarısında bulundu. Meteoroloji, bölgedeki Diyarbakır, Urfa, Mardin, Batman, Şırnak, Siirt

illeri için uyarıda bulundu. Yapılan açıklamada, "Hava sıcaklığının 35°C ve üzerinde, nispi nemin yüzde 30 ve altında, maksimum rüzgâr hızının saatte 40 km ve üzerinde olması durumunda 'Meteorolojik Koşullar Nedeniyle' orman ve örtü yangınlarının meydana gelmesi ile anız yangınlarının yayılması riski artmaktadır" denildi.

Serok Barzanî pêşwaziya şandekê bilind a Partiya Demokrat a Pêşverû ya Kurd li Sûriyeyê dike

Serok Barzanî pêşwaziya şandekê bilind a Partiya Demokrat a Pêşverû ya Kurd li

Sûriyeyê dike û pê re danûstandinan li ser rewşa Kurdan li Sûriyeyê û dawî pêşhatên siyasî yên wî welatî dike.

Serok Mesûd Barzanî duh (În, 14.06.2024) li Pîrmamê pêşwaziya şandekê bilind a Partiya Demokrat a Pêşverû ya Kurd li Sûriyeyê bi serokatiya Sikirtêrê Giştî yê Partiya Demokrat a Pêşverû ya Kurd li Sûriyeyê Dr. Selah Derwêş kir.

Di wê hevdîtînê de, her du aliyên dîtînan û nerînên xwe li ser rewşa Kurdan li Sûriyeyê û dawî pêşhatên siyasî yên Sûriyeyê û peywendiyên navbera aliyên li hev guhertin.

Her di wê hevdîtînê de, Serok Barzanî piştewaniya xwe ji bo hevahengî û hevkarîya navbera aliyên resen ên Kurdî yên Sûriyeyê tekez kir.

Dewleta Tirk li gelek herêmên Zagrosê êrişên îmhayê da destpêkirin

Dewleta Tirk a dagirker li ser gelek gund, zozan û qadên gundewarî operasyona îmhayê da destpêkirin. Gelek leşkerên Tirk li herêmê

hatin bicihkirin.

Dewleta Tirk a dagirker di saetên sibehê de li ser gelek qadên gund, zozan û gundewarî herêma Zagrosan operasyona îmhayê da destpêkirin. Operasyona leşkerî ya li gundên Sorê, Zêvkanê yên Elbakê û ser sînorê Xaşkan, Dirîşkê, Lêsek, Derav ên herêma Geliyê Dirîyan û gundên Soryan, Basan, Bilind Basan, Dêlezi yên Geverê hat destpêkirin.

Di saetên sibehê de bi hezaran leşkerên Tirk bi wesayîtan zîrxî û helîkopteran ji navenda Colemêrgê û navçeyên derdorê anîn herêmê.

ZOZAN Û MÊRG DI DORPÊÇÊ DE NE

Di dema ku rêyên dijîn Meydan Belek, Geliyê Zeynebê û Dešta Geliyê Dolan ji aliyê leşkerên Tirk ve hatin girtin, kesên ku çûn bêriyê, di lêpîrsîna GBT'ê de hatin derbaskirin.

Dešta Siyane û Geliyê Masîro yên gundê Lêsek ê girêdayî navçeya Elbak a Wanê, Navşiyân, Çiyayê Morê ya gundê Soryan ê Geverê, Şîşol a gundê Sorê, deştên Kirmik, Şermerzan û Kanîdirêj ên Geliyê Pinyanişî yên Dešta Davana Sorê ji aliyê leşkeran ve hatin dorpêçkirin Hat diyarkirin ku sewqiyata leşkerî hatiye kirin.

ÊRÎŞA LI SER TÎLORANÊ DI ROJA 13'AN DE YE

Êrişên di 11'ê Hezîranê de li ser herêma Çiyayê Sipêrêzê, kaniyên Horê, Berê Sor û Conî ku gundên Tilorana Jêr û Tilorana Jor ên Geverê lê ne, 13 roj in bînavber didome. Li qadên ku çiyayên Sipêrêz û Omerê lê ne, bi şev tevgera hewayî ya bêmîrov heye.

Salih Mislim: Hilbijartinên şaredariyan dê di dema xwe de werin kirin

Hevserokê Partiya Yekîtiya Demokratîk (PYD) Salih Muslim diyar kir ku dê hilbijartinên şaredariyan ên li Rojavayê Kurdistanê di dema xwe de werin kirin.

Hevserokê PYDyê Salih Muslim ji Rojnameya Şerqul Ewsetê ya Erebiştana Siûdiyê re axivî.

Salih Muslim da zanîn ku Rêveberiya Xweser rijd e ku hilbijartinên şaredariyan di meha tebaxa de bêne kirin.

Li gorî gotina Salih Muslim, Amerîka ne bi wê yekê re ye ku hilbijartin werin kirin.

Salih Muslim amaje bi pêvajoya bîpaşxistina hilbijartinan kir û wiha got:

“Hatibû plankirin ku hilbijartin di 30ê Gulanê de bêne kirin lê ji ber kêmasiyên lojîstîkî yên Komîsyona Bilind a Hilbijartinan, ji bo 11ê Hezîrana 2024an hatin bîpaşxistin.

Careke din li ser daxwaza hin partîyan, ji bo meha tebaxê hatin paşxistin.”

“Gefên Tirkiyeyê ne ji ber hilbijartinan in”

Muslim behsa zextên Amerîka û Tirkiyeyê yên li ser hilbijartinan jî kir û wiha axivî:

“Sedemên bîpaşxistina hilbijartinan, ne ji ber îdiayên girêdayî hebûna zextên Amerîkayê û zêdebûna gefên Tirkiyeyê bûn.

Em dê van hilbijartinan bikin û biryar di destê Komîsyona Bilind a Hilbijartinan û aliyên siyasî de ye.

Parêzgeha Hewlêrê: Di çar rojên cejnê de 177 hezar û 421 geştyaran serdana Hewlêrê kirin

Parêzgeha Hewlêrê amara giştî a hatina geştyaran û bûyerên cejnê li sînorê parêzgehan belav kir.

1 – Geştûguzar:

Hejmara geştyarên ku di rojên bêhnvedanê de serdana Hewlêrê kirine, (117 hezar û 421) geştyar bûye.

2 – Asayîşa Hewlêrê:

Li gor wan pîlan û amadekariyên ku ji aliyê Rêveberiya Asayîşa Hewlêrê ve hatibûn kirin, weke xwe û bê pîrs-girêk hatiye cêbicê kirin û ji bo her bûyereke pêwîst jî tevahiya hêzan li ser erk bûne.

3 – Polîs:

Planên polîs li gorî plansaziyê bi serkeftî hatin bicihanîn, di betlaneyê de 54 sûc hatin tomarkirin, 51 sûc hatin tesbîtkirin û 1 sûc jî di bin lêpîrsînê de ye.

4 – Hatûçûn:

Derbarê pilana rêveberiya hatinûçûnê ya Hewlêrê bo rojên bêhnvedanê, weke ku hatiye plankirin, hemû qanûn bi awayekî serkeftî hatine cîbicîkirin, di rojên cejnê de 3 bûyerên hatinûçûnê rû dane û tenê zîyanên madî bûne.

5 – Bereevaniya Şaristanî:

Di rojên cejnê de li ser erk bûne û 29 bûyerên şewatê çêbûne, ji wan 22 şewatên pûş û pelûş bûne û bûyerên din jî sê otombîl, sê mal û dukanek bûn,

Divê ev hilbijartin di roja diyarkirî de bêne kirin.

Amerîka ji me re got, ‘hûn di vê gavê de lez dîkin.’

Gefên Tirkiyeyê ne ji ber hilbijartinan in, ev 8 sal in, yanî ji sala 2016an ve gef hene û Tirkiye pêwîstiya wê bi hincetan nîne.

Tirkiye hemû pêkhatiyên Sûriyeyê dike armanc. Her projeyeke demokratîk dike armanc û çî bixwaze dike. Êrîşî herêmên me dike, Efrîn, Serê Kaniyê û Girê Sipî jî dagîr kirin.”

Hilbijartinên Rojavayê Kurdistanê

Komîsyona Bilind a Hilbijartinan a Rêveberiya Xweser biyar dabû 30ê Gulanê hilbijartin li 7 kanton û herêmên Rêveberiya Xweser ên wekî Şehba-Efrîn, Cizîr, Minbic,

Ferat, Tebqa, Reqa, Dêrezorê bêne lidarxistin.

Piştî hilbijartin ji bo 11ê Hezîranê hatin bîpaşxistin. Herî dawî Rêveberiya Xweser bi daxuyaniyekê da zanîn ku hilbijartin ji bo meha Tebaxê hatiye bîpaşxistin.

Di hilbijartinan de dê ji bo 121 navendan hevserokên şaredariyan û endamên meclîsên şaredariyan werin hilbijartin.

Li Rêveberiya Xweser heta niha 2 caran hilbijartin hatin lidarxistin.

Li Rêveberiya Xweser a Rojavayê Kurdistanê mafê 3 milyon kesan heye beşdarî dengdanê bibin.

Li aliyê din, ew penaberên ku zêdetirî 5 salan li Rêveberiya Xweser niştêcih bûne jî dikarin beşdarî hilbijartinan bibin.

hemû ji aliyê tîmên berevaniyê ve (1090) ton zibil û paşmave li hatine kontrol kirin û derveyî sînorê serokariya şaredariya

ziyana madî ti ziyaneke canî çênebûye.

6 – Tendurustî:

Di rojên cejnê de tevahiya tîmên tendurustî û nexwaşxaneyên ser bi rêveberiya giştî ya tendurustiya Hewlêrê li ser erkê xwe bûye, 3263 nexwaş serdana nexwaşxaneyên sînorê parêzgeha Hewlêrê kirine, 154 ji herdû rêgezan zarok ji dayîk bûne û 222 niştergeriyên mezin û biçûk hatine encam dan.

7 – Şaredarî:

Di rojên cejnê de hemû rêveberî, ofîsên xizmetguzarî û tîmên şaredariya Hewlêrê li ser erkê xwe bûn û di wan rojan de

Hewlêrê hatin komkirin û li zibilxana Kanî Qirjale hatine çareser kirin.

8 – Qesabxane:

Di çar rojên cejnê de 269 sewalên mezin û 759 heywanên biçûk li serjêkirina nûjen a Hewlêrê hatin serjêkirin, ajalên mezin 53 hezar û 800 kîlogram û ajalên biçûk jî 17 hezar û 457 kîlogram bûn.

Careke din weke parêzgarê Hewlêrê em hevvelatîyan piştrast dîkin ku wek hemû carê ji bo parastina asayîşa we û bi hemû hêzên xwe ve li xizmeta wan de bin û bi hemû hêzên xwe di xizmeta wan de bin.

Serok Barzanî serexweşiyê li Şêx Nehro Kesnezanî dike

Ji ber wexera dawiyê ya kurê abiniyeke zêde ve nûçeya wexera mezin ê Şêx Nehro Kesnezanî, dawiyê ya Mihemedê kurê we

Serok Barzanî serexweşiyê li Şêx Nehro dike. Serok Barzanî duh (Sêşem, 18.06.2024) ragehand, "Şêx Nehro Kesnezanî, Rêberê Terîqeta Qadirî - Kesnezanî, bi mix-

gehişt min. Ez serexweşiyê li we yên rêzdar û malbat û kesûkarên we yên rêzdar dikim."

Serok Barzanî amaje jî da, "Ez xwe hevparê xema we dibînim, ji

Xudayê mezin dixwazim canê Xudêjêraziyê kurê we bi behîştê berîn şa bike û sebr û hedarê bi hemî aliyan bide."

Deqê peyama Serok Barzanî ji bo Şêx Nehro Kesnezanî:

Bi navê Xudayê mezin û dilovan Rêzdar Şêx Nehro Kesnezanî, Rêberê Terîqeta Qadirî - Kesnezanî

Bi mixabiniyeke zêde ve nûçeya wexera dawiyê ya Mihemedê kurê we gehişt min.

Bi vê helkeftina xembar, ez serexweşiyê li we yên rêzdar û malbat û kesûkarên we yên rêzdar dikim û ez xwe hevparê xema we dibînim.

Ji Xudayê mezin dixwazim canê Xudêjêraziyê kurê we bi behîştê berîn şa bike û sebr û hedarê bi hemî aliyan bide.

Îna lîlah we îna îleyhî racîon

Mesûd Barzanî

Pêşewa Hewramanî: Hikûmeta Herêma Kurdistanê her tiştêkî pêdivî bo vegerandina termên koçberên Îtalyayê dike

Berdevkê Hikûmeta Herêma Kurdistanê radigehîne, "Serokwezîr Mesrûr Barzanî aliyên peywendîdar li Wezareta Navxwe û Fermangeha Peywendiyên Derve yên Hikûmeta Herêma Kurdistanê raspirtine ku, bi zûtirîn dem alîkariya koçberên rizgarbûyî bikin û termên koçberên Kurd ên Îtalyayê vebigerînin."

Berdevkê Hikûmeta Herêma Kurdistanê Pêşewa Hewramanî duh (Pêncşem, 20.06.2024) ragehand, "Doza wan koçberên ku berî çend rojan belema wan di peravên Îtalyayê de binav bûye dozeke qanûnî ye û Hikûmeta Îtalyayê serederiyê pê re dike. Ji bo wê meremê jî, li ser raspardeya Serokwezîr Mesrûr Barzanî, niha tîmeke Hikûmeta Herêma Kurdistanê li wî welatî ye."

Pêşewa Hewramanî herwesa got, "Ji bo vegerandina termên qurbanîyan, hemî rêkarên pêdivî tîn bicihanî û li ser erkê Hikûmeta Herêma Kurdistanê kar ji bo vegerandina wan tê kirin. Vê yekê jî pêdivîtiyê bi çend rojan heye heta ku dozên wan li dadgeha Îtalyayê tîn yekalîkirin."

Navbirî tekez jî kir, "Tîma Hikûmeta Herêma Kurdistanê li Îtalyayê serdana nexweşxaneyê û dadgehê kiriye û ew kes jî dîtine ên ku ji wê rûdanê rizgar bûne, ku 11

kes in û heft ji wan Kurd in." Herwesa di derheqa hejmara qurbanîyan de jî got, "Heta niha 20 kes in û ji wan jî şeş mêr û şeş jin û heşt zarok in." Berdevkê Hikûmeta Herêma Kurdistanê tekez jî kir, "Hikûmeta Herêma Kurdistanê erkê li ser milên xwe bi cih tîne û her tiştêkî pêdivî di wê dozê de dike, ku canê hejmareke welatiyan ji ber temahiya hejmareke qaçaxçiyên bû qurbanî."

Medyaya Îtalyayê li roja Duşemê, 17.06.2024, parve kir ku belemake koçberan li peravên Îtalyayê binav bûye û hejmareke zêde ji swarên wê wînda bûye, ku welatiyên Herêma Kurdistanê jî tê

de bûn û dixwast derbaz bibin Almanyayê.

Fermangeha Peywendiyên Derve ya Hikûmeta Herêma Kurdistanê li roja 18.06.2024ê ragehand, "Li ser raspardeya Serokê Hikûmeta Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî, bi aliyên peywendîdar ên Hikûmeta Herêma Kurdistanê re û herwesa bi rêya Nûnerîtiya Hikûmeta Herêma Kurdistanê li Îtalyayê bi dezgehên fermî yên Îtalyayê re di peywendiyê de ye, zêdebarî pêkanîna odeyêke operasyonan ji bo ku ji nêz ve çavdêriya wê rewşê bike û lidûçûnê bike da ku her tiştêkî pêdivî ji qurbanîyan re bê kirin."

Pênc kes ji ber şewatan li daristanên Bakurê Kurdistanê mirin

Hejmareke welatiyan li Bakurê Kurdistanê ji ber şewatan li daristanên çend gundan mirin û çend welatiyên din jî birîndar bûn.

Wezîrê Tendirustiyê yê Tirkiyeyê Fexredîn Koca îro (În, 21.06.2024) li ser hisaba xwe ya tora civakî ya Xê ragehand, "Ji ber şewatan li daristanên çend gundên

parêzgeha Mêrdînê ya başûrê rojhilatê Tirkiyeyê (Bakurê Kurdistanê), pênc kes mirine."

Wezîrê Tendirustiyê yê Tirkiyeyê herwesa amaje jî da, "Ji bilî mirina pênc kesan, di eynî demê de 44 kesên din jî birîndar in ku birînen 10 ji wan giran in." Pêştir li roja 05.06.2024ê li bajarê Rihayê yê Bakurê Kurdistanê jî ji ber sedemeke nediyar li qada daristanê şewat derket, lê bi midaxeleya tîmên agirvemirandinê ew agir di sê seetan de hat vemirandin. Herwesa li roja 19.06.2024ê agir berbû daristana Çanakkaleyê ya Tirkiyeyê jî. Wezîrê Çandinê û Daristanan ê Tirkiyeyê Ibrahim Yumakli got, "Ji ber lezatiya bayî, kontrolikirina wî agirî bizehmet e." Ibrahim Yumakli herwesa ragehand, "Tevî bizavan, rûberê 575 hêktaran ji pûş û pelex û daristanan şewitîne û ji ber wê yekê jî hatinûçûn ji bo Tengava Çanakkaleyê hatiye rawestandin."

Fermendarê Pêşmerge li Zanîngeha Leşkerî ya Amerîkayê master xwend

– Fermendarê Pêşmerge Rayd Arî Ekrem Elî wekî yekem fermendarê Kurd li Zanîngeha Leşk-

erî ya Amerîkayê dîplomaya masterê stand.

Rayd Arî Ekrem Elî diyar kir ku ew dixwaze xizmetê bide hêzên Pêşmerge.

Rayd Arî Ekrem Elî 7ê Hezîranê dîplomaya xwe stand û ji Zanîngeha Leşkerî ya Amerîkayê mezûn bû.

Rayd Arî Ekrem Elî li ser xwendina xwe ji ajansa Rûdawê re axivî û wiha got:

"Ez wekî fermendarê Pêşmerge yekem kes im ku li koleja Leşkerî ya Zanîngeha Amerîkayê dixwînim û dîplomayê dîstînim.

Mastera min li ser lêkolînên operasyonan bû. Ez dê xizmeta Pêşmergeyan bikim.

Ji bo xwendinê hat şandin

Piştî pêwendiyên dûr û dirêj ên salan ên Amerîka û Herêma Kurdistanê ev yekem pêşniyar bû û ez ji bo xwendinê hatim şandin."

Rayd Arî Ekrem Elî sala 1987an li Kerkûkê ji dayik bûye û 2009an li bajarê Qelaçolanê lîsans qedandiyê.

Wezareta Hêzên Pêşmergeyên Kurdistanê Rayd Arî Ekrem Elî Nîsanê sala 2023yan şand Amerîkayê.

Rayd Arî Ekrem Elî herwiha li Koleja Fermendarî û Serfermandariya Giştî ya Zanîngeha Artêşê ya Amerîkayê xwendiyê.

Li gorî zanyariyên Rayd Arî Ekrem li zanîngehê 2 beşên masterê hene. Yek li ser zanyariyên leşkerî ne û yek jî li ser lêkolînên operasyonan e û wî di beşa duyem de mastera xwe kiriye.

Koleja Fermendarî û Serfermandariya Giştî ya Zanîngeha Artêşê ya Amerîkayê li ser çend polan hatiye dabêşkirin, di her polekê de 15 Amerîkî û yek an du efserên biyanî hene.

Li Siwêregê şewat derket, bi sedan sandiqên mêşan şewitîn

Li navçeya Siwêregê ya Rihayê di şewata ku li daristanan de derket de, bi sedan sandiqên mêşan li gel mênşên di nav de

şewitîn û bûn xwelî.

Şewat li taxeke çolder ku 5 kîlometre li navçeyê dûr, pêk hat.

Şewata ku li merge de ji ber sedemeke nediyar destpê kir, di demeke kurt de li qadeke fireh belav bû. Şênîyên gund ku li agir hesiyar-agahdar bûn, midaxileyê şewatê kirin û bang li tîmên akurkuj hat kirin.

Di encama xebata vemirandina tîmên agirkuj de agir hat kontrol kirin, lê bi sedan dandiqên mêşên hingiv bi wan mêşên di nav de şewitîn û bûn xwelî û hemwelatiyan bi derfetên di dest xwe de hewildan sandiqên ku şewitîn vemirînin.

Ji aliyekî de ku xebatên sarkirinê li herêmê dewam kir, şahidên bûyerê jî diyar kirin ku şewat ji ber çirûskên ku ji tîlên elektrîkê de derketine pêk hatiye.

Sedema derketina şewatê ji aliyê rayedaran ve tê lêkolîn kirin.

Leyla Zana: Dil û kezebên me şewitîn

Siyasetmedara Kurd Leyla Zanayê bi peyamekê amaje bi Di şewatê de 14 kesan canê xwe ji dest da

agirê mezin ê Şemrexa Mêrdînê û Çinara Amedê kir û got, "Dil û kezebên me şewitîn."

Pêr bi şev di navbera navçeya Çinarê ya Amedê û navçeya Şemrexê ya Mêrdînê de şewateke mezin çêbû.

Leyla Zanayê ji ser hesabê xwe yê Xê li ser agir û mirina gundiyan peyamek belav kir.

Leyla Zanayê bangî berpîrsên Tirkîyeyê kir ku sedema agir êşkere bikin û wiha got:

Dil û kezebên me şewitîn. Eger

em hemwelatîyên vî welatî ne, wekî tê gotin an jî hûn dibejin em bi hev re dijîn... erkê desthilat û rayedarên desthilatdariyê ye lêkolînê bikin û sedemên vî karesatê eşkere bikin.

Divê telafîya ziyanên qurbanîyan bê kirin ji bo careke din ev dubare nebe bi lezîngî tedbîr bînin girtin. Em ji bo kesên jiyana xwe ji dest dane rehma Xwedê dixwazin. Ez êşa kesên ku ev felaket kişandîye parve dikim."

Çi bûbû?

20ê Hezîranê bi şev di navbera navçeya Çinarê ya Amedê û navçeya Şemrexê ya Mêrdînê de şewateke mezin çêbû. Ji ber ba û bahozê agir li nava erdên 8 gundan herêmê belav bû. Ji ber şewatê 14 kesan canê xwe ji dest dabû 78 kes jî birîndar bûbûn. Bi hezaran donim zeviyên genim bax û rez û bi sedan serî û pez ji ber şewatê mirar bûbûn.

DEM Partî û DBP: Berpîrsyarê mirinan DEDAŞ e

Hevserokên Giştî yê DEM Partî û DBP'ê serdanên xwe yê li herêma şewatê didomînin. Hevserokan diyar kirin ku berpîrsyar DEDAŞ e û gotin ku ev êş wê bi piştevaniyê bê derbaskirin.

Qurbanîyên di şewata li navçeya Çinara Amedê û navçeya Şemrexa Mêrdînê ku rû dabû de, hatin veşartin. Serdana şîna qurbanîyan tê kirin. Hevserokê Giştî yê Partiya Herêmên Demokratîk (DBP) Keskîn Bayindir, Hevserokên Giştî yê DEM Partiyê Tuncer Bakirhan û Tulay Hatimogûllari, parlamenter û hevşaredarên DEM Partiyê û nûnerên rêxistinên sivîl ku şandeyek girseyî pêk dihat, serdana gundê Kelekê ya bi ser Şemrexê ve ku şîna 10 welatîyan lê hatiye dayîn kirin.

Şandeyê silav dan malbatan, wan hambêz kirin û serxweşiyê ji wan re xwestin. Şandeyê piştî serdana şînê daxuyanî da.

Hevserokê Giştî yê DBP'ê Keskîn Bayindir ewilî axivî û diyar kir ku li vî derê bûyerek mezin û giran qewimî ye. Bayindir bi bîr xist ku gelek mirovan di şewatê de jiyana xwe ji dest dane û got: "Em ê mil bidin milê hev û birînen gelê xwe, malbatên xwe bipêçin. Em hemû qurbanîyên xwe bi bîr tînin û ji hemû birîndaran re şifayê dixwazin."

Bayindir bi bîr xist ku li Kurdistanê her sal şewat derdikeve û wiha got: "Di vî şewata ku veguherî tofanê DEDAŞ berpîrsyar e. Tevî serlêdanên welatîyan jî DEDAŞ li van gundan dîrekan tamîr nekiriye. Bi her awayî hat îspatkirin. Berpîrsyarê şewatê DEDAŞ e. Em ji kêliya ewil a şewatê ve li vir in. Welatîyên me û me helikopter xwestin, lê helikopterên vemirandinê neşandin. Saet heta 11'an kesî alîkariya malbatên me nekir. Êşa me giran e, meriv nikare behsa wê bike. Em ê bi sazîyên xwe re

vê êş û xemê kêmkirin. Înşelaha em ê derdê xwe kêmkirin. Em ê bejna xwe li ber van dijîmanan netewînin. Êşa vî gelî ji nedîttî ve tînin û dijîminatîyê dikin. Me di medyaya dijîtal de dît ku çawa

dijîminatîya xelkê me dikin. Hindik maye ji bo vî bûyerê li çepikan bidin. Ewqas jî vî dijîminatîya xwe mezin kirin. Çi jîdestê me were em ê ji bo malbatên xwe bikin."

Hevsrokê Giştî yê DEM Partiyê Tuncer Bakirhan paşê axivî û bal kişand ser îdiayên cidî yê tînkildarî şewatê û xwest ev îdia bînin lêkolînkirin. Bakirhan anî ziman ku gelek belge û şahid piştîrast dikin ku şewat ji ber kêmasiya DEDAŞ'ê derketiye û got: "Pêwîste ev xemsariya DEDAŞ'ê bi lez û bez were lêkolînkirin. Tevî hişyariyên gelê me jî DEDAŞ xemsar tevgeriyaye. DEDAŞ berpîrsyarê vî şewatê ye. Divê ev derdemildest wek herêma afetê bê ragihandin. Pêwîste xesara xelkê me were temînkirin."

Bakirhan da zanîna ku di serî de şaredariyên wan ên Mêrdîn, Amed, Wanê û şaredariyên navçeyan di nava piştevaniyê û alîkariya gundan de ne û wiha got: "Dema ev dewlet du zindîyan

jî li gundan û deverên çiya dibîne, bi dehan helikopteran radike lê mirovên me û ajalên me li vir dimirin kes viya nabîne. Divê ev yek baş bê zanîna em ê dest ji vî meseleyê bernedin. Em

ê birîn û êşa gelê xwe bipêçin."

Herî dawî Hevseroka Giştî ya DEM Partiyê Tulay Hatimogûllari axivî û wiha got: "Îro em êşa ku li vir dibînin me sala par jî li Mereş, Semsûr û Antakyayê dît. Çawa li wan bajarên xemsar tevgerîyan îro li vir jî xemsar tevdiagerin. Ez sersaxiyê ji malbatan û gelê kurd re dixwazim. Ez şifa xêrê ji birîndaran re dixwazim. Divê ku herêma şewatê wek herêma afete bê ragihandin. Divê ku mexdûriyeta gelê me ji holê rakin."

Hatimogûllari bal kişand ser kêmasiya DEDAŞ'ê û wiha got: "Pêwîste em xelesa civakî ava bikin û vî xem û tofanê aş bikin. Divê em bi ruhê yekgirtî li ber vî pergala ku xelkê me terkî mirinê dike rabin û bi hevkarî vî xemê dikarin kêmkirin. Mesûliyeta pêşî ya DEDAŞ'ê ye."

Hatimogûllari bang li rêxistinên ekolojîyê û meslekî kir û got pêwîste rapora vî yekê bê amadekirin.

Şande piştî daxuyaniyê çû serdana gundên din.

Parlamenterekî PDK: Dixwazin bi zorê Êzidiyan vegeerînin navçeyên ku ewlehiya wan metirsîdarin

Parlamenterekî Partiya Demokratîk a Kurdistanê PDKê li Encûmena Nûnerên Iraqê amaje bi wê dike ku hewlek tê dayîn ji

bo ku awareyên kampên Herêma Kurdistanê bi zorê vegeerînin wan navçeyên ku metirsîyan ewlehiyê li sere û bixin bin destê grupên çekdar. Parlamenterekî PDKê Şivan Kellarî li Bexdayê ji BasNewsê re got: "Ji aliyê Wezîrê Koç û Koçberên Iraqê ve ku bi xwe ser bi grupa Reyhan Keldaniye, hewlek heye, ku awareyên Şingal û Êzidiyan vegeerînin bin destê Heşdî Şeibî û PKKê, heta ku bi xwasta xwe ji bo hizra siyasî wan bikar bînin. Em li vir ji wan re dibêjin, heta ku rêkeftina Şingalê neyê çêbû kirin, yek aware jî nazivirin. Naha plana PKKê û xelkên din ewe ku Êzidiyan ji neteweya kurd cuda bikin û pêşniyara wan jî ji bo Reyhan Keldanî û darudestên wî ewe, ta ku li dijî Êzidiyan pîlan çêbikin."

Herwha dibêje, "Hêştê ew navçeyane ji bo jiyane metirsîdarin, PKK û Heşdî Şeibî sedt danîne ser wan naçeyan û rê nadin ku Hikûmet karê xwe bike û çûyîna her awareyekî wê deverê metirsîdare. Werin rêkeftina Şingalê çêbû bikin, piştî biryara vegeerandina awareyan bidin! Derveyî wê jî divê aware bînin qerebû kirin û navçe aram bibe, piştî wan gotinan bikin."

Ev di demekî de ye ku çêbû kirina rêkeftina Şingalê di navbera Hikûmeta Herêma Kurdistanê û Hikûmeta Federalî (di kabîneya Mistefa Kazimî de ev rêkeftina hat kirin), heman rêkeftin beşeke ji karnameya kabîneya Mihemed Şiya Sûdanî jî.

Di rojekê nêzikî 900 koçberî gihîştine Brîtanayê

Brîtanayê ragihand ku ragihand ku di rojekê de nêzikî 900 koçber gihîştine welatê wan. Îsal tenê nêzikî 13 hezar koçberan xwe gihandîye Brîtanayê. Mijara koçberan mijareke sereke ya hîlbijartinên parlamentoyên Fransa û Brîtanayê

ne. Wezaretê Karên Navxwe ya Brîtanayê ragihand ku ve heftêye tenê di rojekê de nêzikî 900 koçberî ji Fransayê derbasî Brîtanayê bûne. Ev jî ji sala çûyî zêdetir e. Piraniya koçberên ku bi rêya avê tînin, li nav Yekîtiya Ewropayê nasekinin û derbasî Brîtanayê dibin. Ji bo vî jî divê ew biçin Fransayê. Di rojên bê de, hîlbijartinên parlamentoyê de li Fransa û Brîtanayê bînin kirin ku mijara sereke ya kampanyayên wan pirsgrêka koçberan e. Wezaretê Karên Navxwe ya Brîtanayê belav kir ku roja sêşema vî heftêye 882 koçberan karîbû xwe ji Fransayê bi 15 qeyikên biçûk bigihînin Brîtanayê. Wisa jî hejmarê kesên ku karîbûn xwe îsal bigihînin Brîtanayê gihîştîye 12 hezar û 313 kesan ku ji hejmarê kesên ku par û pêrar heta van deman xwe gihandibûn wir zêdetir e. Seba tûnbûna yasayên koçberiyê li welatên YEyê û hebûna derfetên çêtir ji bo kar û jiyane, piraniya koçberan li Fransa û welatên din ên YEyê namînin û bi rêya Kanala Îngilîz da ku xwe bigihînin Brîtanayê berê xwe didin ser rêya çûn û nehatê.

Ahmet Turk: Dewlet dixwaze felaketa agir veşêre

Hevserokê Şaredariya Bajarê Mezin a Mêrdînê Ahmet Turk diyar kir ku dewlet dixwaze felaketa agir veşêre.

Ahmet Turk li gundê Herbelê yê navçeya Çinarê ya Amedê çû şîna gundiyan ji ber agir canê xwe ji dest dabû û serxweşî ji wan re xwst. Ahmet Turk li ser derketina agir ji Nûçegîhanê Rûdawê Abdulsalam Akincî re axivî û wiha

got: "Isal li Qoserê û Dêrikê nêzikî 10 hezar donim erd şewitî.

Li gorî lêkolînên me agir hemû ji ber dîrekên elektrîkê yê DEDAŞê derdikevin. Xetên elektrîkê hemû bi problem in û agir ji ber wan derdikeve."

Ahmet Turk amaje bi wê yekê jî kir ku dewlet dixwaze felaketa agir veşêre û wiha got:

"Netîce jî ev e, gelê me,

cotkarên me, xelkê me gelekî mexdûr bûn. Îro hûn bi çavên serê xwe dibînin.

Xelk hemû dibêje, 'agir ji ber elektrîkê derketiye' lê walî û dewlet dibêje; 'agir ji ber ber şewata pirêzeyan derketiye' dixwazin vê netîceya agir veşêrin, dixwazin şewata ji ber elektrîkê derketiye veşêrin.

Aniha sazî bi gundiyan re dipeyivin û lêkolînê dikin dê encam derkeve holê."

"Tîmên me li gelek cihan agir kontrol kir"

Ahmet Turk di berdewamiya axaftina xwe jî de amaje xebata agirkuja Mêrdînê jî kir û wiha got:

"Tîmên me yê agirkujê hemûyan xwe amade kiribûn li gundan bûn lê dema ba rabû û agir gur bû êdî nikaribûn biçûna nava zevî û daran.

Li gelek cihan jî tîmên me agir vemirand. Tîmên me hatin vir jî li vir jî agir kontrol kir."

Metirsî heye Tirkîye 2 ronamegerên Kurd radestî Îranê bike

Metirsî heye ku Tirkîye 2 rojnamegerên Kurd ên ji Rojhilatê Kurdistanê radestî Îranê bike.

Rojnamegerên Kurd Reşad Mihemedî û Fehmîde Huseynî bi hinceta bi "awayekî neyasayî" der-

Merîwanê yê Rojhilatê Kurdistanê ne. Fehmîde Huseyniyê 18ê Îlona 2022yan de li Ofisa Penaberan a Neteweyên Yekbûyî ya li Herêma Kurdistanê daxwaza penaberiyê kiriye. 25ê Adara 2024an

"Me li dijî biryar û doza radestkirina wan a ji bo Îranê li Dadgeha Îdarî ya Tekirdagê doz vekir.

Ew rojnameger in. Li hemberî bipêkirinên mafên mirovan û polîtîkayên rejîma Îranê bi dehan karên wan û nûçeyên wan hene.

Me ew wekî flashdîskekê jî amade kir û da dadgehê.

Me weşanên Fehmîdeyê jî xistin nava dosyayê û heta niha ti pêşveçûn di dosyeyê de nîne.

Ez wisa hêvî dikim ku heta 3 mehan doza wan bi encam bibe û dadgeh statuya parastinê ya navneteweyî bide wan.

Ew penaber in û wekî penaber hatine Tirkîyeyê ji xwe li Îraqê jî daxwaza penaberiyê kiriye."

Parêzer Bulent Arar di berdewamiya axaftina xwe jî de amaje bi bombaranên Îranê yê li Herêma Kurdistanê jî kir û wiha pê de çû:

"Kampên ku Fehmîdeyê û Reşad lê kar dikir û lê dijîyan jî hatine bombebarankirin û ew neçar mane ku ji Îraqê jî derkevin. Me ji dadgehê re behsa hemû serpêhatiya wan kiriye.

Çênabe dadgeh biryara der-sînorkirinê jî li ser wan bide û wan radestî Îranê bike.

Ez hêvî dikim ku dadgeh îtfraza me, doza me li ber çavan bigire û wan radestî Îranê neke û bi awayekî yasayî li Tirkîyeyê bimînin."

"Bila rêxistinên mafên mirovan li se mijarê kar bikin"

Keywan Durudiyê çalakvanê Mafên Mirovan û hevalê Fehmîde û Reşad jî ji Rûdawê re da zanîn ku eger dadgeha Tirkîyeyê biryara desteserkirina wan bide dê metirsî li ser jiyana wan pêk were.

Keywan Durudî bangî rêxistinên mafên mirovan kir ku li ser mijara Reşad û Fehmîdeyê kar bikin da ku ji bo Îranê neyên der-sînorkirin.

basî Tirkîyeyê bûne li Kampa Pehlîvankoyê ya Kirklareliyê hatine bicihkirin.

Parêzerê Reşad Muhemedî û Fehmîde Huseyniyê Bulent Arar diyar kir ku ew hêvî dikin dadgeh biryara radestkirina wan bisekinîne lewre metirsî li ser jiyana wan heye. Bulent Arar eşkere kir ku ew rojnameger in û wekî rojnameger bi salan li hemberî binpêkirinên mafên mirovan ên li Îranê nûçe çêkirine û nabe werin dersînorkirin.

Di kanalên Tishk Tv û KURD Kanalê de kar kirine

Reşad Mihemedî û Fehmîde Huseynî 5 salan li kanalên televîzyonê yê wekî Tishk Tv û KURD Kanalê yê Rojhilatê Kurdistanê kar kirine û hevîjnên hevdû ne. Reşad Mihemedî di beşên karên teknîkî û Fehmîdeyê (Ejîn) Huseynî jî di televîzyonan de wekî bêjer kar kiriye.

Fehmîde û Reşad ji bajarê

Fehmîde û Reşad derbasî Tirkîyeyê dibin û li parêzgeha Çanakkaleyê li nava otobusekê tînen desteserkin.

Dadgeha Tekirdagê bi "hinceta binpêkirina sînoran û ji bo radestkirina welatên wan" dozê li Reşad û Fehmîde vedike û wan dişîne Navenda Vegerandinê ya Penaberan a Pehlîvankoyê ya Kirklareliyê.

Parêzer Bulent Arar li ser dosyeya Fehmîde û Reşad ji Rûdawê re axivî.

Bulent Arar da zanîn ku ew ji roja hatine girtin li Navenda Vegerandinê ya Penaberan a Pehlîvankoyê hatine bicihkirin.

"Reşad û Fehmîde rojnameger in" Bulent Arar amaje bi wê yekê kir ku Fehmîde û Reşad rojnameger in û eger bînen radestkirin metirsî li ser jiyana wan heye.

Bulent Arar behsa rewşa neveroka dosyayê Reşad û Fehmîdeyê kir û wiha got:

Myles Caggins: Herêma Kurdistanê razî ye ku petrola xwe bi rêya SOMO bifroşe

Berdevkê APIKUR Myles Caggins ragihand ku Herêma Kurdistanê razî bûye petrola ku

berhem tîne bi rêya Şirketa Bazirganî ya Nefta Iraqê (SOMO) bifroşe.

Berdevkê Komeleya Pişesaziya Petrolê ya Kurdistanê (APIKUR) Myles Caggins ragihand ku Herêma Kurdistanê razî bûye petrola ku berhem tîne bi rêya Şirketa Bazirganiya Petrola Iraqê (SOMO) bifroşe bazarên navneteweyî.

Berdevkê APIKURê Myles Caggins ku bû mêvanê bultena Kurdistan24ê, diyar kir ku kompaniyên endamên APIKUR li ser pêşniyara Hikûmeta Herêma Kurdistanê li ser firotina petrolê bi rêya SOMO razî bûne û got, "Nefta ku li Iraq û Herêma Kurdistanê tê derxistin tê hinardekirin. bi rêya bendera Ceyhanê. "Em jî pêşniyar dikin ku neft ji hêla SOMO ve were firotin." wî got.

Caggins amaje bi wê yekê jî kir ku firotina petrolê bi rêya SOMO derfetek e ji bo kompaniyên petrolê ku rasterast mûçeyê xwe werbigirin û got: "Şirket û Herêma Kurdistanê li ser firotina petrolê bi rêya SOMO li hev kirin. Şirket dixwazin ku hinardekirina neftê di zûtirîn dem de dest pê bike. Kurdistan dikare rojane 400 hezar bermîl hinarde bike." wî got.

Piştî biryara Dadgeha Hakemê ya Navdewletî ya Parîsê ya di 25ê Adara 2023an de derbarê hinartina petrola Herêma Kurdistanê de, hinartina petrolê ji bendera Ceyhanê hat rawestandin.

Rawestandina hinartina petrolê zirar da bûdce û jêrxana Iraq û Herêma Kurdistanê, herwiha bû sedema kêmbûna nêzikî 500 hezar bermîlên petrolê di bazara cîhanî ya enerjîyê de. Şirketên navneteweyî yê petrolê li Herêma Kurdistanê, Hikûmeta Iraqê bi wê yekê tohmetbar dikin ku tevî amadebûna boriya petrolê, naxwaze hinartina petrolê berdewam bike.

Peyama Wezaretê Berevaniya Amerîkayê bo Hêzên Pêşmerge

Wezaretê Berevaniya Amerîkayê dibêje, hêzên Pêşmerge roleke mezin di lawazkirin û

kêmkirina hêzên DAIŞê de lîstiyê û herwaha rê li ber derketina wê rêxistinê girtiye, ji ber wê jî ew dê heta dawî anîna wê pirsgirêkê, pêdawîstiyên dabîn bikin. Îro çarşemê 19.06.2024, berdevkê Berevaniya Amerîkayê General Pat Ryder di gongireyê rojnamevaniyê de amaje bi wê da, hêzên Pêşmerge di çarçoveya hêzên Iraqî de bandoreke wan a reste rast di kêmkirina hêzên DAIŞê de hebûye. Berdevk Ryder diyar kir ku ji bo tespîtkirina metirsiya DAIŞê û pêşgirtina li derketina wan, dê bi hikûmeta Iraqê û hevbeşên wan re peywendiyê bidomînin. Herwaha dibêje: "Emê pêwîstiyên hevbeşên xwe dabîn bikin, heta ku DAIŞ bi dawî bibe." Pêşmerge di şerê DAIŞê de zêdetir ji hezar û 200 şehîd daye, li birîndarbûna 11 hezar Pêşmerge, lê karîrê li wê bigrin ji bo ku Herêma Kurdistanê nekeve destê DAIŞê, ji ber ku di sala 2014, rêxistina Sêyeka xaka Iraqê dagir kiribû.

Li dijî desteserkirina îradeyê plana nû ya çalakiyan: Meşên hurmeta li îradeyê

DEM Partiyê li dijî desteserkirina şaredariyan planeke çalakiyan were. Şandeyên ji bajar û navçeyan wê 2 rojan li bajêr

a berfireh amade kir. Di 30'ê Hezîranê de wê ji Stenbolê heta Colemêrgê 'Meşa Hurmeta li Îradeyê' bê destpêkirin.

Partiya Demokrasî û Wekheviyê ya Gelan (DEM Partî) biryar da ku çalakiyên nobedê yê li dijî desteserkirina Şaredariya Colemêrgê berfireh bike. Piştî mîtinga mezin a 13'ê Hezîranê ya li Colemêrgê çalakî hatin zêdekirin. Di çarçoveya 'Plana çalakiyê ya nû ya li dijî talankariya qeyûm' wê ji Stenbolê heta Colemêrgê berxwedan bê mezinkirin.

LI COLEMÊRGÊ Û STENBOLÊ NOBED

Çalakiyên nobedê yê ku 3'ê Hezîranê destpê kirin, li Colemêrgê û Stenbolê wê her roj dewam bikin. Çalakiya nobedê ya li Colemêrgê wê bi beşdariya komên ji bajar û navçeyên herêma Serhedê pêk

inê bike, di 29'ê Hezîranê de wê beşdarî mîtinga li Stenbolê bibe. Di 30'ê Hezîranê û 1'ê Tîrmehê de li Stenbolê wê hin hevdîtinan bike.

MEŞÊN HURMETA LI ÎRADEYÊ

Dem Partî wê li dijî qeyûm meşeke mezin lidar bixe. Meş wê 30'ê Hezîranê bi dirûşma 'Meşa Hurmeta li Îradeyê' li Stenbolê destpê bike û li Colemêrgê bi dawî bibe. Meşvan wê bi rengekî girseyî ji Stenbolê bêne birêkirin û li her bajarî wê tevlibûn çêbibe. Li Kocaelî, Bûrsa, Tekirdag, Edirne, Çanakkale, İzmir, Aydın, Denizli, Muğla, Manîsa, Antalya, Enqere, Konya, Eskîşehîr, Kayserî, Edene, Mersîn û Hatayê wê kom tevli meşê bibin.

TÊ PAYIN LI KURDISTANÊ TEVLÎBÛNEKE XURT PÊK WERE

Ji bajarên Kurdistanê jî wê tevlibûneke xurt pêk were. Beşdarên ji Dîlok, Meletî, Mereş, Semsûr, Riha, Êlih, Amed, Sêrt, Çewlîg, Dersîm, Xarpêt, Elezîz, Mêrdîn, Şirnex, Qers, Erdexan, Îdir, Erzîrom, Agirî, Bedlîs û Mûşê wê di 3'ê Tîrmehê de li Wanê bigihêjin hev.

MEŞA JI ŞEŞ ROJAN: 196 KÎLOMETRE

Beşdarên Meşa Hurmeta li Îradeyê wê ji Wanê ber bi Colemêrgê ve bi girseyî bêne şandin. Meşvan wê 196 kîlometreyan bimeşin û tê payin ku meş şeş rojan dewam bike. Li ser rêgehê jî wê civînên bi gel re bêne lidarxistin. Ji hemû bajarên wê ji rêxistinên civakî yê sivîl û demokratîk tevlibûn pêk were.

Hejmara 472an a rojnameya Agirî hat weşandin

Di hejmara nû ya rojnameya "Agirî" de, helwêstên Hizba Dêموكرات û gotarên nivîskar û xebatkaran û

nûçeyên mafê mirovî û mijarên cuda cuda hatine weşandin ku mijar û gotarên vê hejmara Agirî wiha ne:

Manşeta 472 emîn hejmara Agirî daxwaza rêzdar Mistefa Hicrî ye ku dosyeya tirora Dr.Qasimlû bê vekirin.

Rûpela 2 a hejmara nû a Agirî hatiye terxankirin bo daxuyaniya Navenda Birêveberiya Hizba Dêموكرات a Kurdistanê Îranê li derheq binav hilbijartina serokkomar li Îranê de.

Rûpela 3 a vê hejmara Agirî de peyama Kak Mistefa Hicrî li jêr navê "Tepeserî û girtin û îşkencê nekariye îrade û bavera bilind a neteweyekî azadîxwaz bo geheştina bi rizgariyê lewaz bike. Û herwisa Daxuyaniya Navenda Birêveberiya Giştî ya Hizba Dêموكرات a Kurdistanê Îranê li derheq azakirina bikerê tawanên mezin, Hemîd Nûrî, dikevne ber çavan.

Rûpela 4 ê de Gotara "Pîroz be 44emîn salvegera avakirina Radyo Dengê Kurdistanê Îranê" ji nivîsa Nûredîn Sofîzade hatiye weşandin.

Rûpela 5ê de gotara "Koy, kur çiya şax, baba giş navên mala Xwedayê mezin in" ji nivîsa Kofîxwar.

Rûpela 6an a 472 emîn hejmara Agirî de Çîrok: "Şeqam" ji nivîsa Bêhzad Qadirî hatiye weşandin ku bas ji bûyerekî şorişa "JÎNA" yê li Rojhilatê Kurdistanê de dike.

Rûpela 7ê de gotara "Bombexwaz dawiye li civînên ji bo rêkeftina etomî tînin" ji nivîsa Eskender Ceiferî.

Herwisa li sitûnekê de li rûpela 7ê de çend gotin û Nêrîna lîderan jî tete dîtin.

Rûpela 8 ê a 472 emîn hejmara Agirî hatiye terxankirin bo gotara "Ez perwerda dagîrker naxwazim" ji nivîsa Sumeye Mêrxaz.

Rûpela 9 ê de beşa Duyem a gotara "Xelk ji xwe re xeyalên mezin dikin û jibo pêkanîna wê jî xebatê dikin" ji nivîsa Hesên Herranî dikeve berçav.

Rûpela 10 ê a 472 emîn hejmara rojnameya Agirî hatiye terxankirin bo gotarekê li jêr nave "Wan bi mêrxasî şer kirin û wek mêran mirin!" ji nivîsa Rojan Kurmanc.

Rûpela 11 ê de çend nûçeyên bînpêkariya mafê mirov ji aliyê rêjîma Îranê li Kurdistanê û Îranê de hatine weşandin.

Rûpela 12ê anku dawî rûpela hejmara nû a Rojname Agirî, vê carê dîsan hatiye terxankirin bo postêrekê li derheq 44 4mîn salvegera damezrandin û weşana bernamên Radio Dengê Kurdistanê Îranê. postêr bi keda Serbest Urmiye hatiye dîzayînkirin û kêşan.

Desteya Agirî spas û destxweşiyê ji hemî wan kes û nivîskar û xebatkaran dike ku Agirî bi ked û zehmet û nivîsên wan tete xemilandin û weşandin.

Xwandevanên hêja hûn jî dikarin bo xwendina mijar û gotarên Rojname Agirî, û dagirtina faîla PDF a Rojnameya "Agirî" serdana vê Lînkê bikin.

Serok Barzanî û Konsula Brîtanya behsa peywendiyên dostane û dîrokî kirin

Serok Mesûd Barzanî pêşwazî li Konsula Giştî ya nû ya Brîtanya li Hewlêrê kir û di wê

hevdîtinê de behsa peywendiyên dostane û dîrokî yê Kurdistanê û Brîtanya kirin.

Îro Yekşema 23.06.2024, li Selaheddîn Serok Mesûd Barzanî pêşwaziya Andrew Daisley Konsula Giştî ya nû ya Brîtanya li Hewlêrê kir.

Di hevdîtinê de ku Rosy Cave Cîgira Balyoza Brîtanya li Iraqê amade bû, Serok Barzanî ji bilî bixêrhatina şanda mêhvan hêviya serkeftinê ji bo konsula nû ya Brîtanya li Hewlêrê ya li erkê wê ya nû de xwest. Her wiha balkişand li ser peywendiya dostane û dîrokî ya di navbera gelê Kurdistanê û Brîtanya de û hêvî xwest peywendiyên wan berdewam bin û zêdetir ber bi pêşve bibin. Ji aliya xwe ve Konsula Giştî ya Brîtanya li Hewlêrê spasî helwesta Serok Barzanî kir û behsa peywendiyên di navbera gel û Hikumeta Herêma Kurdistanê û Brîtanya kir û amadehiya xwe ji bo berdewamîdan û baştirkirina wan peywendiyên nîşan da. Rewşa siyasiya Iraqê û navçeyê û metirsiyên serhildana terorê mijareke dinî wê hevdîtinê bûn.

22 partiyên siyasî dê beşdarî hilbijartinên Parlamentoya Kurdistanê bibin

Proseya serlêdana namzediyê ji bo hilbijartinên Parlamentoya Kurdistanê îro bi dawî

dibe. Heta niha 22 partiyên siyasî navê xwe tomar kirine.

Li gorî nûçeya K24ê, heta niha 22 partiyên siyasî, 2 hevpeymanî û zêdetirî 72 berbijêran navê xwe tomar kirine.

Berdevkê Tevgera Îslamî ya Kurdistanê Abdullah Werî di daxuyaniya xwe de got: "Ji bo diyarkirina roja hilbijartinê heta niha bi me re hevdîtin nehatiye kirin. "Me li herêmên Hewlêr, Silêmanî û Helebce navên xwe tomar kirin û listeyên xwe yê namzetan radestî komîsyonê kirin." wî got.

Rêveberê Ofîsa Hewlêrê ya Komisyona Bilind a Serbixwe ya Hilbijartinan a Iraqê Merwan Muhammed ragihand ku hemû amadekariyên hilbijartinên Parlamentoya Kurdistanê bi awayekî asayî berdewam dikin û ew pêşbînî dikin ku roja hilbijartinan ji aliya Kurdistanê ve were diyarkirin. Serokatiya Herêmê.

Îlham Ehmedê sedama bipaşxistina hilbijartinan eşkere kir: Daxwazeke milî bû

Hevseroka Daîreya Têkiliyên Derve ya Rêveberiya Xweser Îlham Ehmedê ragihand ku bipaşxistina hilbijartinên şaredariyan ên li Rojavayê Kurdistanê ji ber daxwazeke milî bû.

11 Hezîranê dê li Rojavayê Kurdistanê û navçeyên Bakur Rojhilatê Sûriyeyê yê di bin kontrola Rêveberiya Xweser de hilbijartinên şaredariyan bihata lidarxistin.

Lê ew hilbijartin hat bipaşxistin.

Hevseroka Daîreya Têkiliyên Derve ya Rêveberiya Xweser Îlham Ehmedê ragihand ku ji ber daxwazeke milî û sedemên ewlehiyê hilbijartin hatin bipaşxistin.

Îlham Ehmedê herwiha red kir ku pirsra bipaşxistina hilbijartinan girêdayî guşarên Tirkiyeyê be.

Bi gotina Îlham Ehmedê tevî di biryara navdewletî ya 2254an de

behsa wan hilbijartinan hatiye kirin.

Hilbijartinên Rojavayê Kurdistanê

Li gorî zanyariyên Komîsyona Bilind a Hilbijartinan a Rêveberiya Xweser, hilbijartin dê li 7 kanton û herêmên Rêveberiya Xweser ên wekî Şehba-Efrîn, Cizîr, Minbic, Ferat, Tebqa, Reqa, Dêrezorê bîn lidarxistin. Di hilbijartinan de dê ji bo 121 navendan hevserokên şaredariyan û endamên meclîsên şaredariyan werin hilbijartin. Li Rêveberiya Xweser heta niha 2 caran hilbijartin hatin lidarxistin. Komîsyona Bilind a Hilbijartinan biryara dabû ku 30ê Gulanê hilbijartin werin lidarxistin lê paşê hilbijartin taloqî 11ê Hezîranê kiribûn. Li gorî biryara nû, hilbijartin dê Tebaxa 2024an werin kirin. Li Rêveberiya Xweser a Rojavayê Kurdistanê mafê 3 milyon kesan heye beşdarî dengdanê bibin. Li aliyê din, ew penaberên ku zêdetirî 5 salan li Rêveberiya Xweser niştê bûne jî dikarin beşdarî hilbijartinan bibin.

Komîsyonê amade ye bo hilbijartinan û sibe dema dawî ya tomarkinê ye

Bi nêzîkbûna bidawîhatina dema tomarkinê hevpeymanî, partiyên siyasî, namzedên takekesî û

re ragihand: Sibe roja duşeme 24.06.2024, dema dawî ya tomarkinê navên hevpeymanî, aliyên siyasî,

yên xebatê di 24/6/2024 vekiribûn.

Herwaha got: Ev dewreya nû hat bo wê yekê ku derfetek zêdetir bo beşdarbûnê di hilbijartinên 2024ê yê parlamentoya Kurdistanê bibin.

Hejmara partiyên beşdar

Cumane El-Ghelayî dibêje: "Tenê 2 partiyên nû derbarê partî û hevpeymanan de daxwaza xwe bo beşdarbûna di hilbijartinên Parlamentoya Kurdistanê de diyar kirine.

Wê got jî: heta niha nêzîkî bîst namzedên takekesî hatine tomarkin û her ku diçe jimare zêde dibe her ku diçe roja tomarkinê bi dawî dibe û hejmara giştî dibe 22 partî, du hebendî û 74 namzedên takekesî ku navên xwe tomar kirine bo beşdariyê di Hilbijartinan de.

Li benda biryara herêmî ne

Cumane El-Gelayî dibêje: Em li bendê ne ku biryareke herêmî derbarê roja lidarxistina hilbijartinên Parlamentoya Kurdistanê were dayîn.

Got jî: Komîsyon çaverêya derkirina biryarnamêkê herêmî ye bo destnîşankirina roja helbijartinan, û Komîsyon amadeye û amadeye li her wextekê de ku ji aliyê serokatîya herêmî ve hatî diyar kirin, hilbijartinên parlamentoya Kurdistanê birêve bibe.

Tomarkirina hevpeymanî û namzetên hilbijartinê Parlamentoya Kurdistanê îro bidawî dibe

Îro Duşemê dema serlêdan û tomarkinê partî, hevpeymanî û namzedên serbixwe ji

bo hilbijartinên Parlamentoya Herêma Kurdistanê bidawî dibe.

Komîsyona Bilind a Serbixwe ya Hilbijartinan a Iraqê, dema tomarkinê navên partiyên siyasî, hevpeymanî û namzetên serbixwe ji 8 heta 13ê Hezîrana 2024an diyar kiribû, lê piştê ew dem heta 24ê Hezîranê dirêj kir û îro bidawî dibe.

Li gorî amarên herî dawî, heta duhî Yekşemê 23.06.2024ê, radestkirina daxwaznameyên ji bo tomarkinê navên partiyên û namzedên pêkhateyan bi vî awayî ye:

Parêzgeha Hewlêrê

- Du hevpeymanî
- Neh namzetên Tirkmenan
- Heft namzetên Kiristyanî
- Neh namzetên tak - giştî
- 10 namzetên partiyên siyasî

- Pêşkêşkirina sê daxwaznameyên ji bo beşdariya di hilbijartinan de ji aliyê partiyên siyasî ve

Parêzgeha Silêmaniyê

- Hevpeymanî nînin
- Du partiyên siyasî
- Heşt namzedên tak - gel
- Pênc namzetên Tirkmenan
- Yek namzetê Xiristyan

Parêzgeha Duhokê

- Hevpeymanî nînin
- Çar namzetên Kiristyanî
- Çar namzetên tak - giştî
- Yek namzetê Partiya Babîlon

Herwiha yek ji partiyên siyasî yê ku boycot şikand û daxwaza beşdarbûn kiriye, Tevgera Îslamî ya Kurdistanê ye.

Derbarê dema lidarketina proseya hilbijartinên xula şeşem a Parlamentoya de, li gorî zanyariyên K24ê, Serokatîya Herêma Kurdistanê bi partî û aliyên re dest bi şewirên ji bo diyarkirina rojê nû kirine. Ji aliyê xwe ve, Sekreterê Partiya Rancaran a Kurdistanê Bapîr Kamela ji K24ê re ragihand, Serokatîya Herêma Kurdistanê bi aliyên siyasî re şewiriye û tê çaverêkirin ku hilbijartin di nivê Cotmeha îsal de bîn kirin.

namzedên pêkhateyên ku dixwazin beşdarî hilbijartinên Parlamentoya Kurdistanê bibin, Komîsyona Bilind a Serbixwe ya Hilbijartinan tekez dike ku ew amade ye hilbijartinên Parlamentoya Kurdistanê birêve bibe û li benda biryarnamê herêmî ye di vî derbarê de.

Dawiya dema qeydkirinê

Berdevkê Komîsyona Bilind a Serbixwe ya Hilbijartinan Cumane El-Gelay ji malpera fermî ya Yekitiya Niştîmanî ya Kurdistan PUKMEDIA

namzetên takekesî û namzedên pêkhateyan ku dixwazin beşdarî hilbijartinên Parlamentoya Kurdistanê bibine. Wê got jî: biryara dirêjkirina dema tomarkinê biryarek e ji aliyê desteya komîsyonên Komîsyona Bilind a Serbixwe ya Hilbijartinan ve û heta niha ti biryarek bo wê yekê nîne. Cumane El-Geleyî dibêje: Komîsyona bilinda serbixwe ya hilbijartinan deriyê tomarkinê beşdarbûyan ji bo heyama 6/8/2024 heya roja dawî demjimêrên fermî

5 gerîlayan canê xwe ji dest da

Wezîrê Karên Navxwe yê Tirkiyeyê Alî Yerlikaya ragihand ku di şerê Artêşa Tirkiyeyê û gerîlayên PKKê de 5 gerîlayan canê xwe ji dest daye.

Medyaya nêzîkî PKKê ragihand ku Artêşa Tirkiyeyê roja 18ê Hezîranê li bejahiya gundê Xirbêkûrê yê navçeya Heskîfê ya Êlihê dest bi operasyonê kir.

Herwiha li quntara Çiyayê Agiriyê bi beşdariya leşker, polîs û cerdevanan operasyona leşkerî hatibû destpêkirin.

Ew herêm ji çûn û hatina sivîlan re hatibûn qedexekirin tevgerê zêde ya

helîkopteran hebû.

Doh li navçeya Heskîfê ya Êlihê jî di navbera Artêşa Tirkiyeyê û gerîlayên PKKê de şer derketibû.

Wezîrê Karên Navxwe yê Tirkiyeyê Alî Yerlikaya li ser hesabê xwe yê Xê dimenên operasyona li Çiyayê Agiriyê belav kirin.

Alî Yerlikaya ragihand ku di operasyonên li Agirî û Êlihê de 5 gerîlayan canê xwe ji dest daye.

Yerlikaya got, di operasyona li navçeya Bazîdê ya Agiriyê de gerîlayê bi navê Yılmaz Oner ê kodnavê wî Şêxmûs Milazgir û li navçeya Heskîfê ya Êlihê jî gerîlayên bi navê

Şakir Erdemci yê kodnavê wî Şervan Botan, Hazret Kaçara kodnavê wê Eylem, Nurettin Tekinê kodnavê wî Nurhaq û Zeynep Ozkana kodnavê wê Axîn canê xwe ji dest daye.

Parêzgariya Êlihê doh biryar da

ku çûn û hatina li Çiyayê Mavayê yê li navçeya Heskîfê di navbera 19ê Hezîranê û 3ê Temûzê de bo 15 rojan were qedexekirin. Ji aliyê din ve PKKê heta niha derbarê her du şeran de ti daxuyanî nedaye.

Xebatên konferansa netewî ya Kurd dest pê kirin

Nûnerên partî û rêxistinên Kur- hilbijartinane. Tirkiye ji bo vê

distanî yên li Brukselê li hev civiyar û dest bi xebatên konferansa netewî kirin û diyar kirin ku li dijî êrîşên qirkirinê lezgiya yekîtiya neteweyî ya Kurd heye.

Komîteya diplomasiyê ya ku ji partî û rêxistinên Kurdistanî pêk tê, di pêşengiya Kongreya Netewî ya Kurdistanê (KNK) de cara 28'emîn li hev civiyar.

Di civîna ku li navenda KNK'ê ya Brukselê hate lidarxistin de, ji bilî nûnerên partiyên Başûr, Rojhilat, Bakur û Rojavayê Kurdistanê, kesayetên weke Mihemed Emîn Pencewî, Tahîr Kemalîzade û akademîsyen Şivan Seîd jî amade bûn.

Di civînê de ji bilî nîqaşên Konferansa Netewî ya Kurd, geşedanên siyasî yên li Kurdistan, Rojhilata Navîn cîhanê hatin nirxandin.

Di civînê de biryar hat dayîn ku xebatên ji bo lidarxistina konferansa ku çareseriyê pirsgerêka Kurd û yekîtiya Kurdan tê de bê nîqaşkirin, lez bidin xebatan û roja lidarxistina konferansê bê diyarkirin.

Axaftina vekirinê ya civînê ji aliyê nûnerê YNK'ê yê Ewropayê Şêx Şemal û endamê Desteya Rêveber a KNK'ê Zubeyîr Aydar ve hat kirin.

'ÊRÎŞÊN CIDÎ LI SER ROJAWA HENE'

Seroka Desteya Têkiliyên Derve ya Rêveberiya Xweser a Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê Îlham Ehmed jî beşdarî civînê bû û axaftinek kir. Îlham Ehmed diyar kir ku di warê fermîkirina rêveberiya xweser a Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê de di demeke navîn de ne û wiha got: "Gelek destkeftiyên me hene û gelek windahiyên me hene. Li hemberî êrîşan berxwedaneke cidî heye. Dewleta Tirk û bi taybetî jî rejîma Erdogan li Rojava li dijî gelê Kurd sûcê mirovahiyê dike. Desthilatdarên Tirk ji bo ku li Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê hilbijartin pêk neyê her tiştî dikin. Hewldanên wan ên li Iraq û Rûsyayê ji bo pêşgirtina li

tawîzan dide."

Îlham Ehmed diyar kir ku di navbera Rêveberiya Xweser a Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê û rejîma Sûriyeyê de diyalog heye û diyar kir ku heta niha weke tê xwestin pêş neketiye. Îlham Ehmed sedema vê yekê wiha vegot: "Rejîm nikare bi îradeya xwe siyasî bike, girêdayî derve ye. Ji ber ku di warê aborî û siyasî de îflas kiriye, di bin bandora dewletên derve de ye û nikare siyasî serbixwe bike."

'RIZGARÎ DI YEKÎTIYA NETEWÎ DE DERBAS DIBE'

Nûnerê GORAN'ê Mîran Salih da xuyakirin ku hikûmeta Başûrê Kurdistanê di nava krîzeke siyasî û aborî de ye û got, "Ji ber van polîtîkayan gelê me bi taybet ciwanên me ji cih û warên xwe direvin. Tenê çend roj berê li peravên Îtalyayê bi dehan kesan jiyana xwe ji dest dan. Ev rewş ji bo me pirsgerêkek cidî ye."

Serokê Komela Îslamî ya Kurdistanê Hikmet Serbilind jî diyar kir ku dijminên Kurdan ji bo têkbirina destkeftiyên Kurdan her tiştî dikin û got: "Em Kurd tenê bi yekîtiyê dikarin van êrîşan tîk bibin. Ji bo vê jî divê Kurd di nava xwe de îdeolojî, bawerî û berjewendiyên hizbî bidin aliyekî û li ser berjewendiyên netewî siyasî bikin. Rizgariya me li vir e." Li ser navê PJAK'ê Siyamend Muînî geşedanên li Îran û Rojhilatê Kurdistanê nirxand. Muînî amaje bi vê yekê kir ku Îran di qonaxêke pir dijwar û aloz re derbas dibe û got, "Divê Kurd li dora stratejiyek hevpar bibin yek û tîbikoşin. Divê Kurd di hilbijartinên Îranê de piştgiriya tu berbijarekî nekin. Ji ber ku hemû dijminên Kurdan in. Jixwe hilbijartin di demokratîk û neqanûnî ne. Ew şanoyek e."

'BAŞÛRÊ KURDISTANÊ DI NAVA QEYRANÊ DE YE'

Piştî Nûnerê YNK'ê yê Ewropayê Şex Şemal mafê axaftinê girt û got: "Li ser Rojava metirsiyên cidî hene. Heya ku partiyên Kurdistanî nebin yek, metirsî dê

berdewam be. Li Başûrê Kurdistanê jî heman pirsgerêk heye. Dema em li rewşa niha dinêrin qeyranek siyasî û xitimîneke giran heye. Dema em li rewşa 20 sal berê dinêrin, rewşa Başûr gelekî baştir bû. Ev ji ber siyaseta şaş e."

Mihemed Emîn Pencewî pirsgerêkên li Rojhilata Navîn û êrîşên dewletên weke Tirkiyeyê yên li ser Kurdan nirxand. Pencewî di berdewamiya axaftina xwe de wiha got: "Çavkaniya pirsgerêkên îro ji ber Kurdan derketine holê. Parçebûna Kurdan rê li ber êrîşan vedike. Rewşa ku Rojava û Başûr tê de ne ji ber vê yekê ye. Lewma divê Kurd dawî li vê yekê binin û ji bo yekîtiyê bixebitin. Bi taybetî li Ewropa û cîhanê divê xebatên diplomatîk bi lez bînin kirin. Divê herî kêm bi qasî xebata li Kurdistanê girîngî bidin van xebatan. Li gorî min çareserî û serkeftina pirsgerêka Kurd bi vî karî ve girêdayî ye."

Akademîsyenê Zanîngeha Shaanxi ya Çînê Şivan Seîd jî bal kişand ser rola Kurdan di cîhana nû de û got, "Hêzên wekî Çîn, Hindistan, DYE, Rûsya û Yekîtiya Ewropayê ji erdnîgariya Kurdan haydar in, lê Kurd ne haydar in. Ji ber ku xeta aborî ya ji Çînê heta Ewropayê di erdnîgariya Kurdan re derbas dibe. Kurdistan xwedî girîngiyê stratejîk e. Divê Kurd vê yekê fêhm bikin û li gorî vî hişmendiyê tevbigerin. Ev hêzên mezîna vî yekê baş dizanin. Lê mixabin haya me ji vî yekê nîne."

'EM KONFERANSA NETEWÎ PÊK BÎNIN'

Herî dawî di civînê de endamê Desteya Rêveber a KNK'ê Zubeyîr Aydar axivî. Aydar bal kişand ser rewşa Kurdan û got, "Li Başûrê Kurdistanê mînaka Kerkûkê li ber çavan e. Ji bo Rojava jî wisa ye. Me bajarên wekî Efrîn û Serêkaniyê wînda kir. Êrîş di asteke bilind de ne. Hem êrîşek fizîkî û hem jî psîkolojîk heye. Hêzên mêtînger me Kurdan perçe dikin û êrîşî me dikin. Her kes behsa yekîtiyê dike, lê ti gavên pratîk nayên avêtin. Êrîş nîşanî me didin ku divê bi lezgiyê em li hev bicivin. Em îsal biryara konferansa neteweyî ya ku di Konferansa Lozanê ya par de li ser vî mijarê hatibû dayîn, bi cih binin."

Piştî axaftina Aydar derbasî beşa pêşniyarên konferansa netewî bûn. Di vî beşê de nûnerên partiyên mafê axaftinê girtin gelek pêşniyar hatin kirin û hat destnîşankirin ku par Konferansa Lozanê ya ji bo yekîtiya Kurdan hatibû lidarxistin, di demeke kin de bê lidarxistin.

Odeya Endezyarên Elektrîkê sedema agir eşkere kir

Şaxa Odeya Endezyarên Elektrîkê ya Amedê ragihand ku cihê ku agir lê der-

ketiye ne pirêze bû zeviya çandiniyê bû.

20ê vî mehê di navbera navçeyên Çînarê ya Amedê û navçeyên Şemrexê ya Mêrdînê de şewateke mezîna çêbû û bû sedema mirina 15 kesan û xisareke gelekî mezîna madî.

Şaxa Odeya Endezyarên Elektrîkê ya Amedê (EMO) ragihand ku wan piştî midexaleya tîmên Kopmanyaya Dabeşkirina Elektrîkê ya Dîcleyê (DEDAŞ) derbarê agirê li navçeyên Çînar û Şemrexê de lêkolînek kiriye.

Şaxa Odeya Endezyarên Elektrîkê ya Amedê encamên lêkolîna xwe ya derbarê şewata li Mêrdîn û Amedê belav kirin.

Şaxa Odeya Endezyarên Elektrîkê ya Amedê da zanîn ku di lêkolîna wan de hatiye tespîtkirin ku cihê ku agir lê derketiye ne pirêze bûye lê zeviya çandiniyê bûye.

Herwiha odeyê diyar kir, "Cihê xet derbas dibe hatiye çavdêrîkirin ku li derdora sitûnên elektrîkê ji bo agir ti tedbîr nehatine wergirtin"

Encamên lêkolîna Şaxa Odeya Endezyarên Elektrîkê ya Amedê bi vî rengî ne:

1 – Cihê agir ne pirêze lê zeviya çandiniyê ye.

2 – Di xetên elektrîkê de cihên qutbûne hene û bi hev ve hatine girêdan.

3 – Di sitûnên elektrîkê de sîgorte ne di cihê xwe de bû û li şûna wê bi tîlan hatibû girêdan. Hatiye tespîtkirin ku ev girêdan dikare bibe sedema çirûskê.

4 – Di gelek sitûnên elektrîkê de îzolatoren şikestî hebûne û ev jî ji aliyê teknîkî ve dibe ku bibe sedema çirûskê.

5 – Di nav zeviyan çandiniyê de sitûnên elektrîkê yên ji daran hene û ne guncaw e ku ev sitûnên bîkaranî.

6 – Cihê xet derbas dibe hatiye çavdêrîkirin ku li derdora sitûnên elektrîkê ji bo agir ti tedbîr nehatine wergirtin.

7 – Di bin sitûnan de beton nebûye û giyayê bin dîrekan nehatiye rakirin.

8 – Hatiye çavdêrîkirin ku eger heye darên di bin xetên rakêşa navîn (OG) de bibe sedema çirûskê.

9 – Li gorî lêkolîna girêdanên sist û hişkên di îzolatoren de ne li gorî teknîkê ye.

10 – Hatiye çavdêrîkirin ku tamîrkirina şebekeyan û xizmetên teknîkî nehatine kirin.

Şewata li Mêrdîn û Amedê

20ê Hezîranê bi şev di navbera navçeyên Çînarê ya Amedê û navçeyên Şemrexê ya Mêrdînê de şewateke mezîna çêbû.

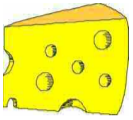
Ji ber ba û bahozê agir li nava erdên 8 gundan herêmê belav bû.

Ji ber şewatê 15 kesan canê xwe ji dest da.

Bi hezaran donim zeviyan genim bax û rez û bi sedan serî pez ji ber şewatê miran bûbûn.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Pp

penîr

Ev çiyey? Ev penîre.
Bu nədir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.

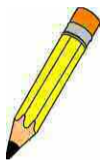
pîvaz

Ev çiyey? Ev pîvaze.
Bu nədir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is an onion.

perçemek

Ev çiyey? Ev perçemeke.
Bu nədir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

pênûs

Ev çiyey? Ev pênûse.
Bu nədir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

Qq

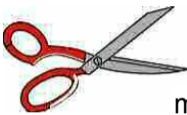

beq

Ev çiyey? Ev beqe.
Bu nədir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çiyey? Ev qaze.
Bu nədir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.

meqes

Ev çiyey? Ev meqese.
Bu nədir? Bu qaçıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çiyey? Ev portqale.
Bu nədir? Bu portağaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is an orange.

Rr

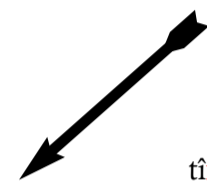
şêr

Ev çiyey? Ev şêre.
Bu nədir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.

kêwrişke

Ev çiyey? Ev kêwrişke.
Bu nədir? Bu dovşandır.
Что это? Это заяц.
What is it? It is a rabbit.

tîr

Ev çiyey? Ev tîre.
Bu nədir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is an arrow.

rovî

Ev çiyey? Ev roviye.
Bu nədir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss

sêv

Ev çiyey? Ev sêve.
Bu nədir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is an apple.

stêrk

Ev çiyey? Ev stêrke.
Bu nədir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звезды.
What is it? It is a star.

se

Ev çiyey? Ev seye.
Bu nədir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.

sêvik

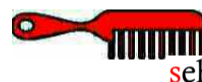
Ev çiyey? Ev sêvike.
Bu nədir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

Şş

şûr

Ev çiyey? Ev şûre.
Bu nədir? Bu qilıncdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çiyey? Ev şeye.
Bu nədir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок.
What is it? It is a comb.

şîr

Ev çiyey? Ev şîre.
Bu nədir? Bu süddür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.

şûşe

Ev çiyey? Ev şûşeye.
Bu nədir? Bu şüşədir.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.

Tt

tîr

Ev çiyey? Ev tiriye.
Bu nədir? Bu üzümdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.

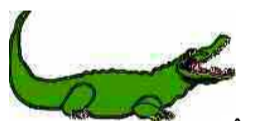
tûtî

Ev çiyey? Ev tûtiye.
Bu nədir? Bu tutuqşudur.
Что это? Это попугай.
What is it? It is a parrot.

pirtûk

Ev çiyey? Ev pirtûke.
Bu nədir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.

tîmsak

Ev çiyey? Ev tîmsahe.
Bu nədir? Bu tîmsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu

utî

Ev çiyey? Ev utiye.
Bu nədir? Bu ütüdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is an iron.

guh

Ev çiyey? Ev guhe.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is an ear.

Ûû

bilûr

Ev çiyey? Ev bilûre.
Bu nədir? Bu tütəkdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çiyey? Ev brûske.
Bu nədir? Buıldır.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightning.

Vv

çav

Ev çiyey? Ev çave.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

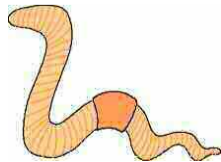
keVc

Ev çiyey? Ev keVoke.
Bu nədir? Bu göyərçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.

gul

Ev çiyey? Ev gule.
Bu nədir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.

kurm

Ev çiyey? Ev kurme.
Bu nədir? Bu qurddur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.

çûk

Ev çiyey? Ev çûke.
Bu nədir? Bu quşdur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.

dupişk

Ev çiyey? Ev dupişke.
Bu nədir? Bu əqrəbdir.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a skorpion.

bivir

Ev çiyey? Ev bivire.
Bu nədir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is an axe.

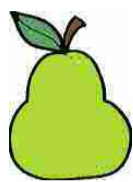

berçavik

Ev çiyey? Ev berçavike.
Bu nədir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки.
What is it? It is glasses.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Hh

hirmê

Ev çîye? Ev hirmêye.
Bu nêdir? Bu armuddur.
Что это? Это груша.
What is it? It is a pear.

hirç

Ev çîye? Ev hirçe.
Bu nêdir? Bu ayıdır.
Что это? Это медведь.
What is it? It is a bear.

hesp

Ev çîye? Ev hespe.
Bu nêdir? Bu atdır.
Что это? Это лошадь.
What is it? It is a horse.

hêştir

Ev çîye? Ev hêştire.
Bu nêdir? Bu dævêdir.
Что это? Это верблюд.
What is it? It is a camel.

li

dil

Ev çîye? Ev dile.
Bu nêdir? Bu ürêkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

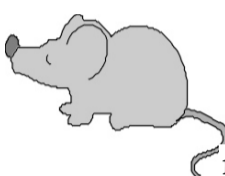
lepik

Ev çîye? Ev lepîke.
Bu nêdir? Bu êlcêkdir.
Что это? Это перчатки.
What is it? It is gloves.

ling

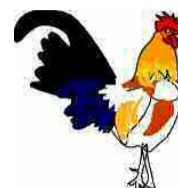
Ev çîye? Ev lînge.
Bu nêdir? Bu çîqdir.
Что это? Это нога.
What is it? It is a leg.

miş

Ev çîye? Ev mişke.
Bu nêdir? Bu siçandır.
Что это? Это мышь.
What is it? It is a mouse.

îi

dîk

Ev çîye? Ev dîke.
Bu nêdir? Bu xoruzdur.
Что это? Это петух.
What is it? It is a cock.

îsot

Ev çîye? Ev îsote.
Bu nêdir? Bu bibardır.
Что это? Это перец.
What is it? It is a pepper.

gustîl

Ev çîye? Ev gustîle.
Bu nêdir? Bu üzûkdür.
Что это? Это кольцо.
What is it? It is a ring.

keştî

Ev çîye? Ev keştîye.
Bu nêdir? Bu gêmîdir.
Что это? Это пароход.
What is it? It is a ship.

Jj

jûjî

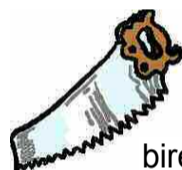

Ev çîye? Ev jûjîye.
Bu nêdir? Bu kirpidir.
Что это? Это ёжик.
What is it? It is a hedgehog.

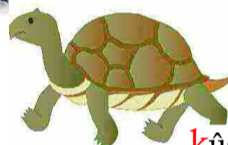
roj

Ev çîye? Ev roje.
Bu nêdir? Bu günêşdir.
Что это? Это солнце.
What is it? It is the sun.

birek

Ev çîye? Ev bireke.
Bu nêdir? Bu mişardır.
Что это? Это пила.
What is it? It is a saw.

kûsî

Ev çîye? Ev kûsiye.
Bu nêdir? Bu bağadır.
Что это? Это черепаха.
What is it? It is a tortoise.

lêv

Ev çîye? Ev lêve.
Bu nêdir? Bu dodaqdir.
Что это? Это губы.
What is it? It is a lip.

lîmor

Ev çîye? Ev lîmone.
Bu nêdir? Bu limondur.
Что это? Это лимон.
What is it? It is a lemon.

rojname

Ev çîye? Ev rojnameye.
Bu nêdir? Bu qezetdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

kevjal

Ev çîye? Ev keviale.
Bu nêdir? Bu xəçəngdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

kund

Ev çîye? Ev kunde.
Bu nêdir? Bu bayquşdur.
Что это? Это сова.
What is it? It is an owl.

kevçî

Ev çîye? Ev kevçîye.
Bu nêdir? Bu qaşiqdır.
Что это? Это ложка.
What is it? It is a spoon.

xezal

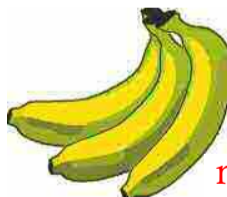
Ev çîye? Ev xezale.
Bu nêdir? Bu seyrandır.
Что это? Это джейран.
What is it? It is a deer.

kûlî.

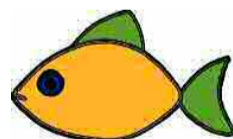
Ev çîye? Ev kûlîye.
Bu nêdir? Bu çeyirtkêdir.
Что это? Это саранча.
What is it? It is a grasshopper.

Mm

mûz

Ev çîye? Ev mûze.
Bu nêdir? Bu banandır.
Что это? Это банан.
What is it? It is a banana.

masî

Ev çîye? Ev masîye.
Bu nêdir? Bu balıqdır.
Что это? Это рыба.
What is it? It is fish.

nan

Ev çîye? Ev nane.
Bu nêdir? Bu çörêkdir.
Что это? Это хлеб.
What is it? It is bread.

trên

Ev çîye? Ev trêne.
Bu nêdir? Bu qatardır.
Что это? Это поезд.
What is it? It is a train.

ode

Ev çîye? Ev Odeye.
Bu nêdir? Bu otaqdır.
Что это? Это комната.
What is it? It is a room.

otobûs

Ev çîye? Ev Otobûse.
Bu nêdir? Bu avtobusdur.
Что это? Это автобус.
What is it? It is a bus.

gamêş

Ev çîye? Ev gamêşe.
Bu nêdir? Bu camışdır.
Что это? Это буйвол.
What is it? It is a buffalo.

meymûn

Ev çîye? Ev meymûne.
Bu nêdir? Bu meymundur.
Что это? Это обезьяна.
What is it? It is a monkey.

hûrbivîn

Ev çîye? Ev hûrbivîne.
Bu nêdir? Bu zərrəbindir.
Что это? Это лупа.
What is it? It is a magnifying-glass.

reng

Ev çîye? Ev reñge.
Bu nêdir? Bu boyadır.
Что это? Это краска.
What is it? It is a colour.

sol

Ev çîye? Ev sole.
Bu nêdir? Bu ayaqqabıdır.
Что это? Это обувь.
What is it? It is a shoe.

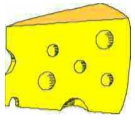

top

Ev çîye? Ev tOpe.
Bu nêdir? Bu topdur.
Что это? Это мяч.
What is it? It is a ball.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Pp

penîr

Ev çiyey? Ev penîre.
Bu nədir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.

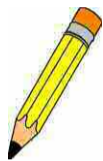
pîvaz

Ev çiyey? Ev pîvaze.
Bu nədir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is an onion.

perçemek

Ev çiyey? Ev perçemeke.
Bu nədir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

pênûs

Ev çiyey? Ev pênûse.
Bu nədir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

Qq

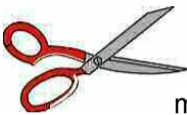

beq

Ev çiyey? Ev beqe.
Bu nədir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çiyey? Ev qaze.
Bu nədir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.

meqes

Ev çiyey? Ev meqese.
Bu nədir? Bu qaşıcıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çiyey? Ev portqale.
Bu nədir? Bu portağaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is an orange.

Rr

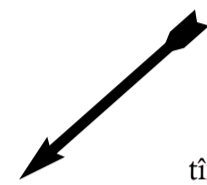
şêr

Ev çiyey? Ev şêre.
Bu nədir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.

kêwrîşk

Ev çiyey? Ev kêwrîşke.
Bu nədir? Bu dovşandır.
Что это? Это заяц.
What is it? It is a rabbit.

tîr

Ev çiyey? Ev tîre.
Bu nədir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is an arrow.

rovî

Ev çiyey? Ev roviye.
Bu nədir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss

sêv

Ev çiyey? Ev sêve.
Bu nədir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is an apple.

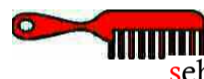
stêrk

Ev çiyey? Ev stêrke.
Bu nədir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звезды.
What is it? It is a star.

şûr

Ev çiyey? Ev şûre.
Bu nədir? Bu qılıncdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çiyey? Ev şeye.
Bu nədir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок.
What is it? It is a comb.

tîr

Ev çiyey? Ev tiriye.
Bu nədir? Bu üzumdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.

tûtî

Ev çiyey? Ev tûtiye.
Bu nədir? Bu tutuqşudur.
Что это? Это попугай.
What is it? It is a parrot.

se

Ev çiyey? Ev seye.
Bu nədir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.

sêvike

Ev çiyey? Ev sêvike.
Bu nədir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

şîr

Ev çiyey? Ev şîre.
Bu nədir? Bu süddür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.

şûşe

Ev çiyey? Ev şûşeye.
Bu nədir? Bu şüşədir.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.

pirtûk

Ev çiyey? Ev pirtûke.
Bu nədir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.

tîmsak

Ev çiyey? Ev tîmsahe.
Bu nədir? Bu timsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu

utî

Ev çiyey? Ev utiye.
Bu nədir? Bu ütüdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is an iron.

guh

Ev çiyey? Ev guhe.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is an ear.

Ûû

bilûr

Ev çiyey? Ev bilûre.
Bu nədir? Bu tütökdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çiyey? Ev brûske.
Bu nədir? Bu ıldırımır.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightning.

Vv

çav

Ev çiyey? Ev çave.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

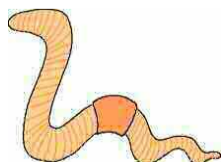
keVc

Ev çiyey? Ev keVoke.
Bu nədir? Bu göyərçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.

gul

Ev çiyey? Ev gule.
Bu nədir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.

kurm

Ev çiyey? Ev kurme.
Bu nədir? Bu qurddur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.

çûk

Ev çiyey? Ev çûke.
Bu nədir? Bu quşdur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.

dupişk

Ev çiyey? Ev dupişke.
Bu nədir? Bu əqrəbdır.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a skorpion.

bivir

Ev çiyey? Ev bivire.
Bu nədir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is an axe.

berçavik

Ev çiyey? Ev berçavike.
Bu nədir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки.
What is it? It is glasses.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Ww

werdek

wêne

Ev çîye? Ev werdeke.
Bu nêdir? Bu ökdêkdir.
Что это? Это утка
What is it? It is a duck.

Ev çîye? Ev wêneye.
Bu nêdir? Bu şəkildir.
Что это? Это картина
What is it? It is a map.

ew r

kew

Ev çîye? Ev ewre.
Bu nêdir? Bu buluddur.
Что это? Это туча.
What is it? It is a cloud.

Ev çîye? Ev kewê.
Bu nêdir? Bu kəklikdir.
Что это? Это цесарка
What is it? It is a partridge.

Xx

xalxalok

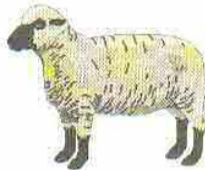
xanî

Ev çîye? Ev xalxaloke.
Bu nêdir? Bu arabüzendîr.
Что это?
Это божья коровка.
What is it? It is a lady-bird.

Ev çîye? Ev xanîye.
Bu nêdir? Bu evdir.
Что это? Это дом.
What is it? It is a home.

xaç

berx

Ev çîye? Ev xaç e.
Bu nêdir? Bu xaçdır.
Что это? Это крест.
What is it? It is a cross.

Ev çîye? Ev berxe.
Bu nêdir? Bu quzudur.
Что это? Это баран.
What is it? It is a sheep.

Yy

xîyar

heyve

Ev çîye? Ev xîyare.
Bu nêdir? Bu xiyardîr.
Что это? Это огурец.
What is it?
It is a cucumber.

Ev çîye? Ev heyve.
Bu nêdir? Bu aydır.
Что это? Это луна.
What is it? It is a moon.

1

yek

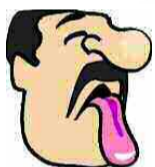

çiya

Ev çîye? Ev yeke.
Bu nêdir? Bu birdir.
Что это? Это единица.
What is it? It is a one.

Ev çîye? Ev çiyaye.
Bu nêdir? Bu dağdır.
Что это? Это горы.
What is it? It is a mountain.

Zz

ziman

zengil

Ev çîye? Ev zimane.
Bu nêdir? Bu dildir.
Что это? Это язык.
What is it? It is a tongue.

Ev çîye? Ev zengile.
Bu nêdir? Bu zəngdir.
Что это? Это звонок.
What is it? It is a bell.

zerik

derzi

Ev çîye? Ev zerike.
Bu nêdir? Bu vedrêdir.
Что это? Это ведро.
What is it? It is a bucket.

Ev çîye? Ev derziye.
Bu nêdir? Bu iynêdir.
Что это? Это игла.
What is it? It is a needle.

ALFABÊ

N b/s	KURDÎ		Azerî	DİKARÎ BIXWÎNÎ
	ya bi tîpên latinî	ya bi tîpên kirîlî	Latinî	
1	Aa	Аа	Aa	Artêş, armanc, av, agir, azadî, adar, azerî, aram, artêş,
2	Bb	Бб	Bb	Bazîd, beran, berf, Baran, ba, bahoz, berbang, bedew, berx
3	Cc	Цц	Cc	Cûdî, cêr, çeş, Declê, Cefer, Cemîl, cêv, Cello,
4	Çç	Чч	Çç	Çekdar, çem, çar, çepik, çav, çeleng, çil,
5	Dd	Дд	Dd	Dayîk, dewr, dar, dest, Dara, dû, deh, defter, don, dîwar, dinê
6	Êê	Ее	Ee	Êlnûr, êvar, êzîng, êş, êlek, Êldar,
7	Ee	Яя	Əə	Enî, ewr, erê, Ewreman, Elî, elek, Elegez, Erzurum,
8	Ff	Фф	Ff	Ferat, frtone, Fariz, fil, fûtbol, Ferman, Firat, Fatma
9	Gg	Гг	Gg	Gerîlla, Gebar, genim, gellî, germ, golig, gore, goh
10	Hh	Нн	Hh	Hewlêr, havîn, hirç hêsir, hewar, havîn, hurmê, hesp
11	Îî	Ии	Ii	Îsal, îni, bîr, pîr, sîr, Îdrîs, Îsa, îcar, valî, Îbrahîm, Îran
12	Ii	Ьь	Iı	Kirin, birin, firîn, kirîn, Miraz, mirin, minminîk,
13	Jj	Жж	Jj	Jîyan, jûjî, Nûjîn, jor, jêr, jehr, jale, jajik, Janna,
14	Kk	Кк	Kk	Kurdistan, karker, kevan, Kemal, Kerkuk, Kerem, kelem
15	Ll	Лл	Ll	Lûr, legleg, gul, bilbil, dil, Laliş, Lêyla, lazim, lempe, lîmon
16	Mm	Мм	Mm	Mîdîa, merd, mêr, mêvan, masî, meş, Misir,
17	Nn	Нн	Nn	Nan, nêrî, nig, Nîva, neví, ner, nav, nas, hinar, Hesên,
18	Oo	Оо	Oo	Osê, Oskan, dor, sor, Oric, ode, orxan, Oslo, Duhok
19	Pp	Пп	Pp	Par, piling, pîr, pola, pis, Paşa, Perîşan, pitî, petek, perçe
20	Qq	Qq	-	Quling, qawe, qîr, qelem, qaîş, qat, qeysî, Qasim, qesir, qend
21	Rr	Рр	Rr	Ro, Rostem, zer, ber, gerîlla, reş, ru, rast, ram, aram, zirav
22	Ss	Сс	Ss	Serok, Sîpan, Sencar, sêv, sor, sût, serî, saz, serbaz, Sefer, sê
23	Şş	Шш	Şş	Şoreş, şev, şe, şene, şêr, şûr, şapik, şalik, şirîn, sekir, şewaq
24	Tt	Тт	Tt	Tîr, tîrêj, tam, tas, tî, tendûr, Temam, temaşe, tîfing, top,
25	Ûû	Уу	Uu	Kûr û dûr, pênuş, hûr, şûr, nûr, bûyîn, çûyîn, bûyar
26	Uu	Юю	Üü	Gul, sur, duðu, guh, buhur, kurd, Kurdistan, guhdar, nuh
27	Vv	Вв	Vv	Vala, vrvêşî, vira, vîalî, av, valî, vajî, Vagîf, Van, vala, eva
28	Ww	Ww	-	War, welat, Wecîh, weşandin, Xwedê, Wezîr, Wekîl, walî
29	Xx	Хх	Xx	Xiyal, xewn, xanî, xurtî, Xelîl, xalo, xatî, Xalid, xaç, xêr, xas
30	Yy	Йй	Yy	Yasin, Yusif, Yagub, Yasemen, yeqîn, Yehya, yarmarka
31	Zz	Зз	Zz	Zozan, zer, zêr, zor, zengil, zend, zîv, zelal, Zîver, zêytûn

"Хезболла" хранит большое количество иранского оружия в аэропорту Бейрута — Telegraph

Ливанская группировка "Хезболла" хранит огромное количество иранского оружия, ракет и взрывчатки в главном международном аэропорту

Бейрута имени Рафика Харири. Об этом сегодня пишет британское издание The Telegraph со ссылкой на показания работников аэропорта, сообщает израильский новостной портал Detaly.co.il. Отмечается, что, по данным The Telegraph, "Хезболла" переправляет большое количество вооружения рейсами из Ирана и хранит их в международном аэропорту Бейрута. "Среди прочего утверждается, что в аэропорту хранятся иранские ракеты "Фалак", "ФАТХ-110", ракеты АМ-600, дальность которых достигает более 240 км, противотанковые ракеты типа "Корнет", а также большое количество баллистических ракет "Буркан", — пишет, в свою очередь, телеграм-канал "Голос Израиля".

Президент ДПК обсудил двусторонние отношения с и.о. министра иностранных дел Ирана

Курдский лидер Масуд Барзани, президент "Демократической пар-

тии Курдистана" (ДПК), встретился с исполняющим обязанности министра иностранных дел Ирана Али Багери Кани и сопровождающей его делегацией, чтобы обсудить укреп-

ление двусторонних отношений между Курдистаном и Исламской

Республикой Иран.

Встреча состоялась в штаб-квартире Барзани и была посвящена политической ситуации в регионе. В ходе обсуждений была под-

черкнута необходимость развития отношений, особенно в сферах экономической деятельности, торговли и культуры. Исполняющий обязанности министра иностранных дел Ирана выразил благодарность за соболезнования региона в связи с крушением вертолета, в результате которого погибли бывший президент Ирана Эбрагим Раиси и его команда.

Согласно заявлению штаб-квартиры Барзани, переговоры также были посвящены изучению возможностей для дальнейшего сотрудничества, особенно в сфере экономического и культурного обмена. Багери прибыл в Эрбиль в пятницу, и встретился с высшими курдскими чиновниками, включая премьер-министра Масрура Барзани и президента Нечирвана Барзани. Этот визит знаменует собой значительный шаг в укреплении связей между Курдистаном и Ираном.

В Москве прошла панельная дискуссия о переправе Барзани и его товарищей через реку Аракс

В Москве прошла панельная дискуссия о переправе Барзани и его товарищей через реку Аракс.

Во вторник, 18 июня, в Институте Востоковедения в Москве состоялась панельная дискуссия, посвященная 77-й годовщине перехода муллы Мустафы Барзани и его соратников через реку Аракс.

Встреча, на которой присутствовали видные представители курдской диаспоры, была организована представителем "Демократической партии Курдистана" (ДПК) в России Хошави

Бабакром. Освещал мероприятие телеканал "Kurdistan24".

Российские и курдские эксперты обсудили исторический путь муллы Мустафы Барзани и его сподвижников в Советский Союз.

Комментируя события 1947 года, российский исследователь и курдолог, старший научный сотрудник Центра изучения стран Ближнего и Среднего Востока Института востоковедения РАН, кандидат экономических наук Вадим Макеренко, сказал, что прибытие Мустафы Барзани и его соратников на территорию бывшего Советского Союза стало важным моментом, установившим исторические связи между двумя народами, продолжающиеся до сих пор.

Период курдской истории, который рассматривался в ходе дискуссии, был одной из важнейших вех борьбы за независимость, когда Мустафа Барзани, его соратники и соплеменники были вынуждены уйти из Ирака в Иран, где в это время на территории

провинции Курдистан, возникла "ничейная зона" со столицей в Мехабаде. Ее главой был местный судья, курдский патриот Кази Мухаммед, приветствовавший прибытие прославленных барзанских воинов. В январе 1946 года он провозгласил в Мехабаде Курдскую республику и поднял над зданием местной администрации флаг Курдистана. Барзани был назначен главнокомандующим армии новой республики.

Мехабадская республика просуществовала менее года. Вывод советских войск из Азербайджана означал для нее смертный приговор: в декабре 1946 г. иранцы вошли в Мехабад. Кази Мухаммед передал Барзани флаг Кур-

дистана, но уйти с ним отказался: он остался в городе, чтобы предотвратить массовые репрессии. Впоследствии он был судим и повешен.

Барзанцы оказались в критическом положении. И тогда Барзани принял решение: всему племени возвращаться в Ирак, он же с мужчинами-добровольцами попытается пробиться в Советский Союз - бывший тогда страной мечты для всего угнетенного Востока.

Поход Барзани и 500 добровольцев к Араксу стал у курдов легендой. Барзани и его бойцы противостояли армиям трех государств: Ирана, Ирака и Турции. После тяжелых маршей по бесплодным горным хребтам на иракско-турецко-иранской границе, где приходилось питаться травой, отряд Барзани спустился в долину, где дважды ускользнул от вражеских сил, а в третий раз, под Маку, был принужден к бою и разгромил шахские войска.

После этого, курды уже без особых проблем достигли пограничного Аракса и 17-18 июня 1947 года переправились на территорию Нахичеванской ССР. Барзани перешел через реку последним.

После этого, курды уже без особых проблем достигли пограничного Аракса и 17-18 июня 1947 года переправились на территорию Нахичеванской ССР. Барзани перешел через реку последним.

Представительница Курдистана сообщила, что в Италии нашли 35 тел утонувших мигрантов

Представительница Регионального правительства Курдистана (КРГ) в Италии

Резан Хама Салих сообщила, что в результате поиска погибших в инциденте с лодкой недалеко от побережья южной Италии, на данный момент обнаружено 35 тел. Премьер-министр Курдистана Масрур Барзани назначил специальную группу для расследования трагедии в Италии, чтобы гарантировать, что тела все жертв будут найдены и переданы родственникам. Представительница КРГ в Риме сообщила также о посещении пострадавших в больнице и готовности оказать им всю поддержку и помощь.

"На данный момент в результате крушения лодки выжили 11 человек, найдены тела 35 человек. Поиски других тел продолжаются, и итальянское правительство пообещало продолжить усилия по их поиску", — добавила она. Региональное правительство Курдистана пообещало вернуть тела мигрантов в Курдистан за счет правительства".

17 июня лодка с мигрантами перевернулась в итальянских водах, в результате чего десятки мигрантов, часть из которых курды, погибли и пропали без вести.

18 июня департамент иностранных дел КРГ объявил, что по рекомендации премьер-министра правительство связалось с соответствующими сторонами, чтобы внимательно следить за ситуацией и принимать меры, чтобы сделать все необходимое для пострадавших.

Хуситы совместно с "Исламским сопротивлением Ирака" атаковали суда в порту Израиля

Йеменское движение "Ансар Аллаха" и "Исламское сопротивление Ирака" нанесли

удары по четырем судам в израильском порту Хайфа, заявил представитель хуситов Яхья Сариа. Для атак на два цементовоза и два сухогруза использовались беспилотники. Хуситы заявили, что обе операции были успешными и "достигли своих целей". Причиной ударов по коммерческим судам послужил тот факт, что те "нарушили запрет на проход в порты оккупированной Палестины".

В январе этого года член политбюро "Ансар Аллаха", известными также как хуситы, Мухаммед аль-Бахити заверил, что судам России и Китая в Красном море ничего не угрожает.

"Что касается всех остальных стран, среди которых Россия и Китай, их судоходству в регионе ничего не угрожает. Более того, мы готовы обеспечивать безопасность прохода их кораблей в Красном море, потому что свободное судоходство играет значительную роль для нашей страны", — сказал он.

Курдские лидеры желают мира и процветания в Курбан-Байрам

Высшие курдские лидеры передали свои самые теплые поздравления и искренние пожелания мусульманам Курдистана, Ирака и всего мира по случаю Курбан-байрама, подчеркнув важность мира, процветания и единства.

Курдский лидер Масуд Барзани, президент "Демократической партии Курдистана" (ДПК), выразил искренние поздравления мусульманам всего мира, особо отметив семьи мучеников и силы пешмерга.

"В этот благословенный день я прошу Всемогущего Бога благословить народ Курдистана добром, процветанием, безопасностью и спокойствием, и чтобы этот благо-

словенный Ид принес с собой достижение мира и стабильности в

нашем регионе и во всем мире", — говорится в заявлении Барзани. Нечирван Барзани, президент Курдистана, также передал свои сердечные поздравления, выразив надежду на то, что праздник будет наполнен миром, утешением и процветанием для всех. "Во время празднования давайте воспользуемся этой возможностью, чтобы подтвердить вечные ценности свободы, прощения и примирения в нашей повседневной жизни", — призвал он. Он выразил пожелания счастливого праздника Ид и помолился за защиту нации и ее граждан.

Праздник жертвоприношения означает завершение ежегодного исламского паломничества, называемого хаджем, в Мекку в Саудовской Аравии. Это паломничество является обязательной практикой для всех мусульман, которые финансово и физически способны совершить его хотя бы раз в жизни. Этот праздник является вторым из двух главных исламских праздников, первым из которых является Ид аль-Фитр, отмечающий окончание Рамадана.

дан. Премьер-министр Масрур Барзани также выступил с поздравлением мусульман Курдистана, Ирака и всего мира. Он подчеркнул важность этого события для храбрых пешмерга, сил внутренней безопасности и семей мучеников и жертв геноцида.

"Мы надеемся, что это благословенное событие принесет с собой все смыслы счастья и процветания, будет способствовать улучшению финансового положения и повышению уровня жизни людей, чтобы в мире восторжествовали безопасность и стабильность, а также чтобы укреплялся дух толерантности и культуры мирного сосуществования между всеми компонентами Курдистана", — заявил премьер-министр.

Праздник жертвоприношения означает завершение ежегодного исламского паломничества, называемого хаджем, в Мекку в Саудовской Аравии. Это паломничество является обязательной практикой для всех мусульман, которые финансово и физически способны совершить его хотя бы раз в жизни. Этот праздник является вторым из двух главных исламских праздников, первым из которых является Ид аль-Фитр, отмечающий окончание Рамадана.

США стремятся не допустить перерастания конфликта на юге Ливана в войну

Заместитель помощника президента США и старший советник Госдепартамента

по энергетической безопасности Эймс Хокстин прибыл в Бейрут и провел переговоры со спикером парламента Ливана Набином Берри. Выступая перед журналистами после встречи, американский эмиссар, являющийся посредником по урегулированию пограничных проблем между Ливаном и Израилем, призвал к решительным шагам по снижению военной напряженности на ливано-израильской границе.

"Конфликт на юге Ливана между Израилем и [шиитской милицией] "Хезболлах" слишком затянулся, — сказал он. — И дипломатические усилия США направлены сейчас на то, чтобы не допустить его расширения и перерастания во всеобъемлющую войну". Эмиссар назвал ситуацию в пограничных районах крайне опасной. По его словам, "необходимо избежать дальнейшей эскалации и найти эффективные решения, которые будут способствовать скорейшему возвращению перемещенных лиц в свои дома". Ранее Хокстин встретился с командующим ливанской армией Джоозефом Ауном и обсудил с ним "условия возобновления режима прекращения огня и возвращения сторон к соблюдению резолюции 1701 Совета Безопасности ООН, которая положила конец конфликту на юге Ливана в 2006 году".

По сведениям новостного портала Lebanon Debate, эмиссар США, прибывший в Бейрут из Тель-Авива, предложил сторонам в качестве первого шага в рамках деэскалации обстановки ограничить обмен ударами в пограничных районах радиусом от 7 до 8 км. Хокстин также выдвинул идею образования демилитаризованной зоны на юге Ливана, которая предусматривает отвод отрядов "Хезболлах" за реку Литани.

Канада внесла КСИР в список террористических организаций

Канада внесла Корпус стражей Исламской революции (КСИР) в список террористических организаций.

Об этом сообщил министр общественной безопасности Доминик Леблан. "Наше правительство приняло решение внести Корпус стражей Исламской революции в список террористических организаций в соответствии с Уголовным кодексом", — цитирует его ТАСС.

Ранее Великобритания ввела санкции в отношении физических лиц, связанных с иранской оборонной сферой, Генштаба Вооружённых сил Ирана, а также Военно-морских сил КСИР.

Салих Муслим: США против наших выборов

Сопредседатель "Партии Демократического Союза" (PYD) Салех Муслим заявил, что власти Сирийского Курдистана решили провести выборы в августе. В интервью саудовской газете "Asharq Al-Awsat" соруководитель PYD назвал несколько причин задержки избирательного процесса в Сирийском Курдистане. "Изначально выборы были запланированы на 30 мая, но были перенесены на 11 июня 2024 года из-за логистических недостатков Высшей избирательной комиссии", — сказал Муслим. Он добавил, что протесты некоторых политических партий, которые должны были участвовать в выборах, были проблемой в период предвыборной кампании. И хотя период предвыборной кампании был согласован на встрече политических партий, избирательная комиссия сократила его до 10 дней, недооценив необходимый период агитации. "Мы хотим пригласить иностранных и арабских гостей понаблюдать за процессом. Однако, поскольку у нас ситуация сложная и поездка до границы требует специальных разрешений и регистрации, гостям и учреждениям нужно время для оформления процедур поездки, а у нас было всего 10 дней, поэтому процесс снова затянулся", — добавил он.

"Все это прямые причины для переноса выборов на август

этого года", — сказал он.

Сирийский курдский чиновник пояснил, что вопреки утверждениям о том, что перенос выборов был связан с давлением США и Турции, это были лишь мнения, поскольку Турция принципиально недовольна любыми внутренними шагами по реорганизации дел на северо-востоке Сирии.

По словам Муслима, сейчас вопрос выборов решен и решение возвращается к политическим партиям, которые намерены участвовать в работе Высшей избирательной комиссии, но он подчеркнул, что выборы должны пройти в установленные сроки.

"Мы уверены, что США придерживаются особой точки зрения и избегают эскалации напряженности с Турцией и не хотят конфликта и конфронтации, поскольку являются партнером по НАТО", признал Муслим. "После назначения даты выборов позиция американцев заключалась в том, что автоном-

ная администрация не может торопиться с этим шагом".

"С самого начала мы призывали к диалогу с сирийским правительством, а Россия пыталась выступить посредником и провести между нами политические встречи, но режим [Сирии] был против", — сказал он.

Муслим отметил, что президент Сирии Асад прав в том, что сирийцы уже слишком поздно начинают переговоры и что все должны участвовать в диалоге со всеми национальными силами, будь то в Женеве или внутри Сирии.

В заключение Муслим сказал, что возглавляемые курдами "Сирийские демократические силы" (СДС) не имеют вооруженных столкновений с сирийской армией, поскольку СДС защищают только районы, находящиеся под их контролем, и не заходят в другие районы, находящиеся под контролем сирийского правительства.

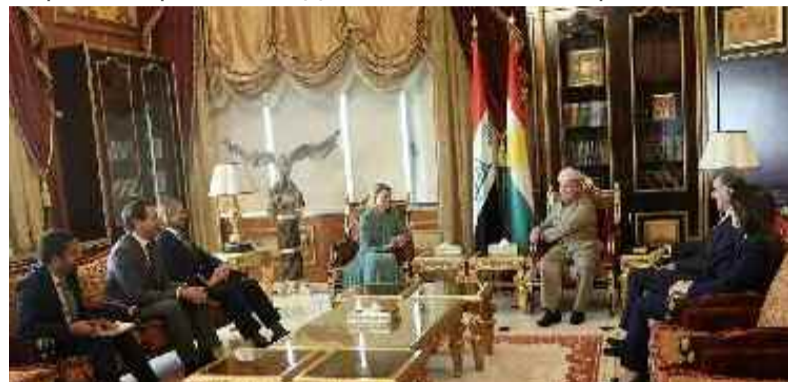
ДИПЛОМАТ

№ 23 (583) 17 - 23 июн 2024-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Барзани принял нового консула Великобритании

Курдский лидер Масуд Барзани, президент "Демократической партии Курдистана" (ДПК), принял недавно назначенного генерального консула Великобритании в Эрбиле Эндрю Бизли. Об этом говорится в заявлении штаб-квартиры

рой присутствовала Роза Кейв, заместитель главы багдадской миссии Великобритании, Барзани приветствовал делегацию, выразив надежду на дальнейшее развитие исторических

и дружественных отношений между народами Курдистана и Соединенного Королевства. Он пожелал новому генеральному консулу успехов в его деятельности.

Со своей стороны, Бизли поблагодарил курдского лидера за теплый прием и подтвердил свою приверженность укреплению связей между Курдистаном и Соединенным Королевством. Согласно заявлению, дискуссии также касались политической ситуации в Ираке и курдском регионе, а также сохраняющейся угрозы терроризма в стране.

Христианский лидер призывает вывести ополченцев с Ниневийской равнины

Лидер коалиции "Хаморапи", представляющей христиан Иракского Курдистана, Ано Джаухар, призвал иракское правительство во главе с премьер-министром Мухаммедом Ас-Судани вывести ополченцев с Ниневийской равнины, ссылаясь на беспокойство среди христиан и других общин в этих районах.

Ано Джаухар, который также является министром транспорта Курдистана, в своем заявлении потребовал удалить проиранские группировки ополченцев и заменить их силами иракской армией и курдскими силами пешмерга.

Он также выразил признательность курдскому лидеру Масуду Барзани, президенту "Демократической партии Курдистана" (ДПК), за его поддержку всех общин Курдистана. В заявлении также положительно оценивается позиция иракского премьер-министра и Масуда Барзани в поддержке христиан и возвращении Луи Сако, главы Халдейской церкви, в Багдад.

"Позиция президента Барзани в поддержке Патри-

арха и его отеческая забота о христианах и всех этнических и религиозных общинах в Курдистане были маяком сосуществования и любви на всех исторических этапах", — говорится в заявлении.

Джаухар также призвал правительство Ирака исправить ошибки, допущенные иракским президентом, а также исправить конституционную ошибку, допущенную Федеральным судом, отменившим квоты христиан и туркмен в парламенте Курдистана.

Кроме того, Джаухар напомнил, что подавляющее большинство халдеев, асси-

рийцев, сирийцев и армян в Курдистане и в провинции

Ниневия работают в государственном секторе, и важно, чтобы иракское правительство продолжило выплачивать им зарплаты и финансовые пособия.

Также в заявлении Ано Джаухара содержится несколько других требований к иракскому правительству относительно прав христианской общины, включая создание и восстановление инфраструктуры, разрушенной "Исламским государством" в городах и деревнях Ниневийской равнины, а также защиту общины и воспрепятствование демографическим изменениям численности христиан в Ираке.

Премьер-министр Барзани и исполняющий обязанности министра иностранных дел Ирана обсудили региональные события

Премьер-министр Курдистана Масрур Барзани в пятницу, 14 июня, приветствовал исполняющего обязанности министра иностранных дел Ирана Али Багери Кани,

прибывшего с визитом в Эрбиль, чтобы обсудить вопросы укрепления двусторонних отношений в сфере торговли, политики и безопасности.

Кани прибыл в международный аэропорт Эрбиля в 9:00 утра, и его встретили министр внутренних дел Ребар Ахмед, глава департамента международных отношений Сафин Дизайи и несколько других государственных чиновников. В тот же день Багери Кани был принят президентом Нечирваном Барзани и президентом "Демократической партии Курдистана" (ДПК) Масудом Барзани.

На совместной пресс-конференции после встречи премьер-министр Барзани подчеркнул продуктивный характер состоявшихся обсуждений, которые включали улучшение экономических связей между Ираном и Ираком и решение проблем региональной безопасности. Он заявил: "У нас была очень хорошая встреча с министром. Мы обсудили развитие двусторонних отношений и способы улучшения политической стабильности в регионе".

Со своей стороны, иранский дипломат подчеркнул исторические и культурные связи между Ираном и регионом, и заявил, что Иран, Ирак и Курдистан привержены региональной стабильности и не позволят своим врагам нарушить ее.

Визит министра состоялся после трагической гибели бывшего президента Ирана Эбрагима Раиси и министра иностранных дел Ирана Хосейна Амира-Абдоллахяна в результате крушения вертолета. После этого инцидента Багери Кани стал исполняющим обязанности министра иностранных дел.

В своем эксклюзивном интервью телеканалу "Kurdistan24" он подтвердил приверженность Тегерана укреплению отношений с Курдистаном, в том числе экономических связей и выразил благодарность за гостеприимство региона по отношению к иранским паломникам, посещающим шиитские святыне места на юге Ирака.

ТӘСІСÇІ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:

TAHİR SİLĒMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

TAXİR СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Baş redaktorun müavini:

Tariyel Cəlil

Xüsusi müxbir:

Nofəl Ədalət

Региональный корреспондент:

Усуб Тейфур

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakû Az1040, soqaq S.Mêhmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку Az1040, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnilib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur. e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filialı

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500